

ท้องถิ่นที่เรียกว่า “ฮิลีสอง” ร่วมกัน แต่ยังมีบางส่วนที่ยังแตกต่างกันไปบ้าง เพราะเหตุว่าชาวอีสานนั้นประกอบด้วยหลายกลุ่มวัฒนธรรม แม้ว่าโครงสร้างทางวัฒนธรรมหลักจะเหมือนกัน แต่ยังมีวัฒนธรรมย่อยที่แตกต่างกันไปบ้าง เช่น ภาษาพูด วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมเฉพาะถิ่น เฉพาะเผ่าพันธุ์ ฯลฯ บางกลุ่มวัฒนธรรมจะเป็นภาษาพูดใกล้เคียงกับภาษามาตรฐานของไทย ซึ่งชนกลุ่มนี้ถือว่าใช้ภาษาไทยถิ่นสาขาหนึ่ง เช่นกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว ได้แก่ ไทยย้อ ผู้ไทย ไทยลาว ไทยแสก แต่บางกลุ่มวัฒนธรรม ภาษาพูดที่ต่างไปจากภาษาไทยโดยสิ้นเชิง ได้แก่ กลุ่มวัฒนธรรมมอญ-เขมร (Mon-Khmer) ถึงแม้ว่าหัวเมืองที่พูดภาษาเขมร-ส่วยนั้น (Mon-khmer) จะอยู่ในอาณาจักรโบราณกลางมาหลายศตวรรษแล้วก็ตาม แต่การที่รัฐบาลกลาง หรือราชธานีไทยปกครองอย่างหลวมๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาพูดของชนเผ่า

หากพิจารณาการรวมกลุ่มเป็นชุมชน ของประชากรอีสานที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันนั้น จะพบว่ากลุ่มที่ใช้ภาษาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันหรือมีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน จะรวมตัวอยู่ในเมืองเดียวกัน เช่นกลุ่มที่พูดภาษาไทยถิ่น (ไท-ลาว, ผู้ไทย, ไทยย้อ ฯลฯ) จะรวมตัวอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มที่พูดภาษาเขมร-มอญ เช่น เขมร-ส่วย (กูย) จะรวมตัวอยู่ในหัวเมืองเดียวกัน เช่น สุรินทร์ ศรีสะเกษ นอกจากนี้อาจมีชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ตั้งชุมชนแทรกอยู่บ้างในหัวเมืองนั้นๆ

ครั้นเมืองอิทธิพลส่วนกลาง แผ่เข้าสู่อีสานอย่างจริงจัง น่าจะเริ่มนับได้ตั้งแต่สมัยพระเจ้าเอกทัศเจ้าอยู่หัว ร.5 ได้ปฏิรูปการปกครองหัวเมือง พ.ศ. 2436 ได้ส่งข้าหลวงเทศาภิบาลเข้าไปควบคุมเจ้าเมืองในหัวเมืองภาคอีสาน เพราะต้องเผชิญภัยคุกคามจากการล่าอาณานิคมของชาวตะวันตกจึงต้องไปปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับคำว่า “ลาว” โดยสร้างจิตสำนึกของการเป็นชนชาติเดียวกัน ด้วยการสร้าง Nation-State ในขณะเดียวกัน การติดต่อ ระหว่างภาคอีสานกับกรุงเทพฯ ใกล้ชิดกันขึ้น เมื่อเส้นทางรถไฟถึงจังหวัดนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2443 นอกจากนี้รัชกาลที่ 5 ยังได้พยายามที่จะให้ชาวอีสานได้เล่าเรียนหนังสือไทย (ก่อนหน้านั้นชาวอีสานเรียกหนังสือของท้องถิ่นคืออักษรไทยน้อย และอักษรตัวธรรม) อย่างจริงจังในรัชสมัยของพระองค์ โดยขยายโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรในหัวเมืองต่างๆ จนสามารถประกาศใช้พระราชบัญญัติ

ประถมศึกษาได้ใน พ.ศ. 2464 (รัชกาลที่ 6) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ชาวอีสานสามารถพูดภาษาไทยได้

กระนั้นก็ตามชาวอีสานส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่พูดได้ 2 ภาษา นั่นคือภาษาลาวหรือภาษาถิ่นของตน และภาษาไทยมาตรฐาน ฉะนั้นการพิจารณาชนกลุ่มในภาคอีสาน จึงยึดภาษาถิ่นเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ซึ่งแบ่งเป็น 3 สาขาใหญ่

1. ชนกลุ่มวัฒนธรรมไท-ลาว

กลุ่มไทย-ลาว หรือทั่วไปเรียกว่า “ชาวอีสาน” ที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุดในอีสาน ชนกลุ่มนี้ชาวภาคกลาง(ชาวไทย) มักเรียกว่า “ลาว” เพราะเหตุว่ามีภาษาพูดเป็นภาษาเดียวกับลาว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มไทย-ลาว เป็นกลุ่มที่สืบวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงมาแต่โบราณ (ร่วมกับกลุ่มไทยเวียง หรือชาวเวียงจันทร์) มีอักษรของตนเอง ใช้สืบเนื่องมาแต่สมัยอยุธยาเป็นอย่างน้อย กลุ่มไท-ลาว ตั้งภูมิลำเนากระจายอยู่ทั่วไปในภาคอีสาน โดยเฉพาะตอนบนของภาค นับตั้งแต่หนองคาย อุตรธานี สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ขอนแก่น ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี เลย มุกดาหาร และบางอำเภอของศรีสะเกษ สุรินทร์ (อ.รัตนบุรี) นครราชสีมา (อ.บัวใหญ่ อ.สูงเนิน อ.ปักธงชัย) บุรีรัมย์ (อ.พุทไธสง)

กลุ่มไท-ลาว เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมย่อยลงไปอีกโดยเฉพาะภาษาถิ่นสำเนียงที่ผิดเพี้ยนไป และจารีตเฉพาะกลุ่มสามารถจำแนกได้ 5 กลุ่ม คือ ไทย-ลาว ไทยช้อ ไทยฮ่อ ไทยโย้ย ผู้ไทย ไทยแสก

การตั้งหมู่บ้าน ชาวไท-ลาว นิยมตั้งหมู่บ้านเป็นกลุ่ม บนที่ดอนเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “โนน” โดยยึดทำเลการทำนาเป็นสำคัญ นั่นคือบริเวณรอบหมู่บ้าน จะมีที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ เป็นหนองน้ำหรือลำน้ำเล็กๆ ที่มีน้ำสำหรับบริโภคในฤดูแล้ง ไม่ห่างไกลหมู่บ้าน จะมีป่าละเมาะสาธารณประโยชน์ ซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อน ควาย ในฤดูทำนา และเป็นแหล่งเก็บพืชผักป่าอีกด้วย

2. ชนกลุ่มวัฒนธรรมมอญ-เขมร

กลุ่มชนมอญ-เขมร คือใช้ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ตั้งภูมิลำเนาอยู่ทางตอนล่างของภาคอีสาน ในปัจจุบันนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอสังขะ อำเภอปราสาท และอำเภออื่นๆ มักจะพูดภาษาเขมร ส่วนตำบลที่ห่างออกไป ชาวบ้านยังพูดภาษากูย (ส่วย) อยู่จำนวนมาก

กลุ่มวัฒนธรรมมอญ-เขมร นอกจากเขมร กูย(ส่วย) แล้วยังมีกะโล้ (อ. กุสุ - มาลย์ จ.สกลนคร) กะเลิง (Kalemg) บริเวณเทือกเขาภูพาน จังหวัดสกลนคร และ ต.รามราช อ.ท่าอุเทน จังหวัดนครพนม บรู (Bru) จังหวัดอุบลราชธานี และมุกดาหาร

ในปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสาน มิได้แยกตามกลุ่มของเชื้อชาติ แต่ได้มีการปะปนกันเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางการย้ายถิ่นฐาน เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองในประวัติศาสตร์ไทย ชาวอีสาน ซึ่งอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจแยกได้เป็นกลุ่มๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม หนองคาย บางอำเภอของกาฬสินธุ์ คนกลุ่มนี้อพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ตอนกลางของประเทศลาว ประมาณ 200-300 ปี

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี ขอนแก่น ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ยโสธร อุบลราชธานี บางอำเภอของศรีสะเกษ บางอำเภอของบุรีรัมย์ อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงตอนกลาง ส่วนเหนือของประเทศลาว ประมาณ 250 ปี

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ จังหวัดเลย อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงตอนเหนือของประเทศลาวประมาณ 200-250 ปี (สำเนียงพูดคล้ายกับชาวบ้านนครหลวงพระบาง) (Luang Phabang Province)

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ กลุ่มนี้เป็นเมืองเก่าแก่มาก บุรีรัมย์นั้นเป็นเมืองมาแต่ยุคหิน เมื่อล่วงมาถึงยุคขอมเรืองอำนาจ กลุ่มนี้เป็นศูนย์เชื่อมโยงการปกครองจากนครวัด นครธม กับหัวเมืองในภาคอีสาน (ชาวบุรีรัมย์) ส่วนหนึ่งผู้เป็นหัวหน้า นำอพยพมาจากเมือง พุทโธสมัน ประเทศกัมพูชา กลุ่มนี้มีโบราณสถาน

ซึ่งเป็นฝีมือของช่างไว้มากมาย เช่นปราสาทหินพิมาย ปราสาทเขาพนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ เป็นต้น

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ เป็นเมืองเก่าแก่มากตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ มีโบราณสถานสำคัญ เช่น ปราสาทเขาพระวิหาร (Angkorphrawihan) ส่วนชาวเมืองส่วนหนึ่งอพยพจากเขมร อีกส่วนหนึ่งมาจากอัครป้อมของลาวตอนใต้ บริเวณศรีสะเกษมีคนส่วย (Kuy) ตั้งถิ่นฐาน

2. กลุ่มชาติพันธุ์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว⁽³⁾

ประเทศลาว (Lao PDR) ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและลักษณะทางสังคมแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถแบ่งออกตามลักษณะทางภาษาได้ 4 กลุ่ม ใหญ่ๆ ได้แก่กลุ่มไท-ลาว (Tai-Lao) เป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในที่ราบลุ่มมีประมาณ 3 ล้านคน กลุ่มมอญ-เขมร (Mon-Khmer) กลุ่ม Sino-Tibetans และกลุ่ม Tibeto-Burmese ซึ่งอาศัยอยู่บนที่ราบสูง และภูเขา นอกจากนี้ยังมีการแบ่งตามถิ่นที่อยู่ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ลาวลุ่ม คือกลุ่มที่ใช้ตระกูลภาษาไท-ลาว ในเขตที่ราบลุ่ม (2) ลาวเทิง คือกลุ่มมอญ-เขมร เช่น ขมุ อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบสูงเชิงเขา (3) ลาวสูง อาศัยอยู่บริเวณที่สูงบนภูเขา ได้แก่พวกเย้า ม้ง และพวก อาข่า ลาฮู ญ๋อย ฯลฯ ซึ่งใช้ภาษา Tibeto-Burmese ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ตามภูเขาสูงภาคเหนือของลาว

การแบ่งกลุ่มในลักษณะดังกล่าว อาศัยภูมิประเทศ ที่กลุ่มชาติพันธุ์ตั้งบ้านเรือนอยู่ตามธรรมชาติ อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในชาติ โดยสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นคนลาว

ตามสถิติของรัฐบาลลาว แขวงที่มีกลุ่มชาติพันธุ์มากที่สุดคือ แขวงหลวงน้ำทา รายละเอียดของแขวงอื่นมีดังนี้

1. แขวงเวียงจันทน์	จำนวน	7	กลุ่ม
2. แขวงหลวงพระบาง	จำนวน	12	กลุ่ม
3. แขวงพงสาตี	จำนวน	22	กลุ่ม

4. แขวงหลวงน้ำทา	จำนวน	39	กลุ่ม
5. แขวงอุดมไซ	จำนวน	23	กลุ่ม
6. แขวงบ่อแก้ว	จำนวน	34	กลุ่ม
7. แขวงหัวพัน	จำนวน	30	กลุ่ม
8. แขวงไชยบุรี	จำนวน	13	กลุ่ม
9. แขวงเชียงขวาง	จำนวน	22	กลุ่ม
10. แขวงบริคำไซ	จำนวน	14	กลุ่ม
11. แขวงคำม่วน	จำนวน	15	กลุ่ม
12. แขวงสะหวันนะเขต	จำนวน	12	กลุ่ม
13. แขวงสาละวัน	จำนวน	12	กลุ่ม
14. แขวงจำปาสัก	จำนวน	21	กลุ่ม
15. แขวงอัตปือ	จำนวน	14	กลุ่ม
16. แขวงเซกอง	จำนวน	14	กลุ่ม

รายละเอียดโดยสังเขปของแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1. ลาวลุ่ม

ลาวลุ่มได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาลาวที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่ม อันเป็นกลุ่มย่อยของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาไทย-ลาว ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเอเชียอาคเนย์ ทางใต้ของจีน และตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย วัฒนธรรมของกลุ่มลาวลุ่มคือ วัฒนธรรมการเพาะปลูกที่อาศัยน้ำฝนโดยเฉพาะข้าวเหนียว ลาวและไทยจัดในกลุ่มที่นับถือศาสนาเดียวกัน คือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท

2. ลาวเทิง

ลาวเทิงคือกลุ่มที่อาศัยอยู่ในที่ราบสูง ได้แก่ มอญ-เขมร (อาศัยอยู่ในพื้นที่สูงประมาณ 300-1200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง) ในภาคเหนือและภาคใต้ของลาว ได้แก่ ขมุ, ทิน, ละเมิด, บรู, กะตู่, กะตาง, อาลัค ฯลฯ ลาวเทิงบางครั้งถูกเรียกว่าพวก “ข่า” ซึ่งหมายถึง “ทาส” หรือ “ผู้รับใช้” ในภาษาลาว การค้าขายระหว่างกลุ่มลาว

เทิง กับกลุ่มอื่นๆ ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนสินค้า เครื่องมือ ที่ทำด้วยเหล็กเป็นสิ่งพิเศษ สำหรับกลุ่มลาวเทิง ที่มีชีวิตความเป็นอยู่กับธรรมชาติ

3. ลาวสูง

ลาวสูง คือผู้ที่อาศัยอยู่บนที่สูงในภูเขา (ความสูงมากกว่า 1,000 เมตร ขึ้นไปจากระดับน้ำทะเลปานกลาง) ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นกลุ่มที่อพยพมาจากพม่า, ธิเบต และตอนใต้ของจีน เมื่อศตวรรษที่ผ่านมา กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ม้ง หรือแม้ว ประมาณ 2 แสนคน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ White Hmong, Striped Hmong, Red Hmong และ Black Hmong (แบ่งตามสีของเครื่องแต่งกาย) ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน 4 แขวง ทางภาคเหนือของลาว รวมทั้งแขวงบริคำไชยของภาคกลาง การเกษตรของชาวม้งได้แก่การปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด โดยการหักร้างถางพง และมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ควาย, หมู และไก่ ซึ่งส่วนใหญ่มีการค้าขายในลักษณะแลกเปลี่ยนสินค้า

สำหรับกลุ่มที่มีจำนวนรองลงมาได้แก่ เมียน หรือเย้า ประมาณ 3-5 หมื่นคน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแขวงหลวงน้ำทา หลวงพระบาง บ่อแก้ว อุคมไซ และพงสาตี ส่วนกลุ่มอื่นๆ เช่น ลาฮู อาข่า ญ๋อง มีจำนวนน้อย ซึ่งบางส่วนอาศัยปะปนอยู่กับกลุ่มลาวเทิง

การปกครองคณะสงฆ์ลาว^(๑)

การปกครองคณะสงฆ์ลาว ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ค.ศ. 1975 ภายใต้ “คณะกรรมการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว” ((The Contral State Council of Bonze) ประกอบด้วยประธานกรรมการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (The king of Bonze) ที่เวียงจันทร์ (Vientiane) เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด และมีตำแหน่งรองลงไปคือ ประธานพุทธศาสนาสัมพันธ์ระดับแขวง (Khwaeng or Provinces) ระดับเมือง (Muang or districts) ระดับตาแสง (Tasseng or Subdistricts or Cantons) และมีเจ้าอาวาสปกครองในวัดระดับบ้าน (baan or Villages) แต่ละตำแหน่งมีวาระ 5 ปี แต่อาจถูกเสนอชื่อให้

ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกได้ สำหรับคณะกรรมการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว มีตำแหน่งในคณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน, รองประธาน, เลขานุการ และคณะกรรมการอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวก็ทำเช่นเดียวกันในระดับแขวง ในการเลือกตั้งคณะกรรมการ อาจใช้วิธีการหย่อนบัตร ลงคะแนน หรืออาจถูกเสนอชื่อให้เป็นเลขก็ได้ เพราะพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่อยากจะดำรงตำแหน่ง

สำหรับนิกายของพุทธศาสนาในลาวที่นับถือแบบเถรวาท (Theravada Buddhism) ในอดีตเคยแบ่งเป็น มหานิกาย (Mahanikai sect) และ ธรรมยุตินิกาย (Thammayut sect) นั้นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทั้ง 2 ส่วนถูกยกเลิกไปให้นับถือศาสนาพุทธเพียงหนึ่งเดียว (only one official sect, the “Lao Sangha”) เรียกว่า พระสงฆ์ลาว (Song Lao) ทั้งนี้เพื่อมิให้มีการแบ่งแยกขึ้นในศาสนาพุทธ อย่างไรก็ตามกิจกรรมต่างๆ ที่ฝ่ายธรรมยุติ เคยปฏิบัติก็ยังคงปฏิบัติได้ในปัจจุบัน

ตัวอย่างโครงสร้างคณะกรรมการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ประจำแขวงหลวงพระบาง (Luang Prabang Province)⁽⁶⁾

1. คณะกรรมการประจำแขวง มี 18 รูป บริหารงานทั่วไป

1.1 ประธาน	1 รูป
1.2 รองประธาน	6 รูป
1.3 กรรมการ	11 รูป

2. การแบ่งฝ่ายรับผิดชอบ

ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้

2.1 ฝ่ายบริหารและปกครอง
2.2 ฝ่ายการศึกษา
2.3 ฝ่ายเผยแพร่
2.4 ฝ่ายสาธารณสุข

มีการประชุมอย่างน้อยปีละครั้ง เมื่อเกิดปัญหาสำคัญไม่อาจแก้ไขได้ให้นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ที่เวียงจันทน์ (Vientian) ซึ่งจะมีการประชุมกันทุกปี เพื่อกำหนดนโยบายทั่วไป การประชุมจะมีขึ้นประมาณเดือนธันวาคมของทุกปี

พระพุทธศาสนากับการปกครองของลาว

ในการปกครองของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (The Lao People's Democratic Republic หรือ Lao P.D.R.) ที่ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1991 มาตรา 30 “พลเมืองลาว มีสิทธิเสรีภาพ ในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือศาสนา”⁽⁷⁾ นั้นหมายความว่า พลเมืองลาวมีอิสระในการที่จะนับถือหรือไม่นับถือศาสนาใดๆ ก็ได้ สำหรับพุทธศาสนาในลาว เนื่องจากว่าลาวประกอบด้วยพลเมืองที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic group) อยู่เป็นจำนวนมากที่สุด และนับถือพุทธศาสนาแทบโบราณ ซึ่งได้มีการเผยแพร่พุทธศาสนาไปยังกลุ่มอื่นๆ ตลอดเวลา ดังนั้นบทบาทของศาสนาพุทธต่อการปกครองประเทศ จึงเป็นเรื่องสำคัญ

องค์กรทางการเมืองที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ ตั้งแต่ระดับศูนย์กลาง จนถึงระดับพื้นฐาน (ระดับหมู่บ้าน) ได้แก่ “แนวโฮม” หรือแนวลาวสร้างชาติ (The Lao front for national Construction)

หน้าที่หลักของแนวโฮม (LFNC)⁽⁸⁾

1. ปลุกกระดมประชาชนเผ่าต่างๆ ให้มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อร่วมมือจัดตั้งองค์กรของรัฐ และปฏิบัติตามกฎหมาย
2. ปลุกกระดมให้ประชาชนรักชาติ รักษาความสงบในชาติโดยเริ่มที่ระดับหมู่บ้าน
3. ปลุกกระดมให้ประชาชนมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แก้ไขชีวิตความเป็นอยู่ตามนโยบายของรัฐ

4. ปลูกระดมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา ศิลปะ วรรณคดี และ
สาธารณสุข
5. เป็นผู้ชี้นำช่วยเหลือองค์กรทางศาสนาทุกศาสนาในประเทศลาว

ระบบโครงสร้างของแนวโฮม (LFNC)⁽⁹⁾

แนวโฮมมีหลายระดับ ได้แก่ ระดับศูนย์กลางที่ตั้งอยู่ที่เวียงจันทน์ (Vientain) รองลงไปคือ แนวโฮมระดับแขวง (Kwaeng or Provinces) ระดับเมือง (muang or district) ระดับตาแสง (tasseng or Subdistricts or Cantons) และระดับบ้าน (baan or Villages) สำหรับแนวโฮมระดับศูนย์กลาง มีหน้าที่พิเศษเพิ่มอีกคือหน้าที่ติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่นด้านการศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในโลก

คณะกรรมการของแนวโฮม

คณะกรรมการแนวโฮมเริ่มจากการคัดเลือกจากระดับหมู่บ้าน ถ้าเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ประมาณ 5 คน หมู่บ้านขนาดเล็ก 3 คน เรียกว่าคณะแนวบ้าน จากนั้นไปคัดเลือกระดับตาแสง ถ้าเป็นตาแสงขนาดใหญ่จำนวน 15 คน ถ้าขนาดเล็ก 7 คน ในจำนวนนี้มีพระสงฆ์ 1 รูป จากนั้นไปคัดเลือกระดับเมือง ถ้าเป็นเมืองใหญ่จำนวน 15 คน ถ้าเป็นเมืองเล็ก จำนวน 7 คน ในจำนวนนี้มีพระสงฆ์ 1 รูป จากนั้นไปคัดเลือกระดับแขวง ถ้าแขวงใหญ่ 50 คน แขวงเล็ก 20 คน มีพระสงฆ์ 1 รูป และสุดท้ายมีการเลือกตั้งระดับศูนย์กลางที่เวียงจันทน์ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 100 คน

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นแนวโฮม

1. เป็นผู้ที่จิตใจหนักแน่นมั่นคง
2. มีความรู้ทางการเมือง มีความสามารถรวบรวมประชาชน
3. มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าประถมศึกษา
4. เป็นผู้ที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา ห่วงใยประชาชน
5. มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

สำหรับแนวโฮมระดับบ้าน และระดับคาแสง ไม่มีเงินเดือน ไม่มีค่าตอบแทน เงินเดือนจะเริ่มมีในระดับแนวโฮมเมืองขึ้นไป

การทำหน้าที่ของแนวโฮมในระดับหมู่บ้าน

1. ปลุกกระดมประชาชนทุกเพศ ทุกวัยให้หมั่นศึกษา เพิ่มผลผลิตและบูรณ วัควาอาราม
2. นำผู้เจ็บป่วยส่งโรงพยาบาล ให้เลิกมกมายเรื่องผี
3. กำกับดูแลและสนับสนุนให้เด็กเข้าโรงเรียน นับตั้งแต่ชั้นอนุบาลขึ้นไป
4. ระดมประชาชนทำความสะอาดบ้านเรือน และถนนหนทางเดือนละครึ่ง
5. ป้องกันโรคระบาด โดยการสนับสนุนให้ทุกคนครัวเรือนมีส่วนร่วม
6. สนับสนุนให้ชาวบ้านช่วยเหลือกัน เมื่อมีผู้เจ็บป่วยต้องไปเยี่ยม ให้กำลังใจ เมื่อตายต้องเข้าร่วมพิธีศพของเพื่อนบ้าน
7. รักษา และซ่อมแซมวัควาอาราม รักษาพระพุทธรูป เมื่อมีงานบุญต้องตั้ง “นายกคลัง” เป็นผู้ดูแลเงินเพื่อบูรณะวัด รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานในการ บริจาคเงินของประชาชนในงานบุญต่างๆ เป็นผู้จัดตั้ง “คณะบุญ หรือคณะกรรมการเพื่อทำบุญ” ขึ้น เพื่อดำเนินการให้งานบุญนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วย ดี ในกรณีที่ประชาชนนับถือศาสนาอื่นก็ต้องดูแลอย่างดีเช่นเดียวกัน

แนวโฮม กับศาสนาพุทธ⁽¹⁰⁾

พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (The Lao People's Revolutionary Party หรือ LPRP) และรัฐบาลลาวได้มอบหมายให้แนวโฮมกำกับดูแล และติดตามผลเพื่อให้ พระพุทธศาสนาปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางของพรรค (LPRP)

บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์

1. เทศนาสั่งสอน เผยแพร่ศาสนาให้ประสานกับแนวนโยบายของพรรค
2. ช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ลูกหลานประชาชน โดยเฉพาะลูกคนจน ให้มี โอกาสได้บวชเรียน

3. ค้นคว้า ผลิต และปรุงแต่งยาสมุนไพรเพื่อช่วยเหลือประชาชน
4. ผลิตต้นกล้าพันธุ์พืชที่กินได้ แจกจ่ายประชาชน
5. ปกปักรักษาทรัพย์สินสมบัติของวัด ปฏิสังขรวัด จัดบรรยากาศภายในวัดให้สะอาดร่มเย็น

ในส่วนของภาครัฐบาล ก็ได้มอบให้กรมศาสนา (The Department of Religious หรือ DRA) เป็นผู้กำกับดูแล ในเรื่องนโยบาย, งบประมาณ และหนังสือ ตำราต่างๆ แก่วัด และพระสงฆ์

การปกครองคณะสงฆ์ของไทย⁽¹¹⁾

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ได้จัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ โดยมีมหาเถรสมาคมกำกับดูแล ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ สมเด็จพระราชาคณะทุกรูปเป็นกรรมการ และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชแต่งตั้งไม่ต่ำกว่าสี่รูป และไม่เกินแปดรูปเป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคม มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย โดยการตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ หรือออกคำสั่งโดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย และพระธรรมวินัย

ในการปกครองสงฆ์ ส่วนภูมิภาค มหาเถรสมาคม จัดระเบียบการปกครองโดยให้มีการแบ่งเขตการปกครอง ดังนี้ 1. ภาค, 2. จังหวัด, 3. อำเภอ, 4. ตำบล การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคให้พระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามลำดับชั้น ดังนี้ 1. เจ้าคณะภาค 2. เจ้าคณะจังหวัด 3. เจ้าคณะอำเภอ 4. เจ้าคณะตำบล 5. เจ้าอาวาส การแต่งตั้งถอดถอนตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎหมายมหาเถรสมาคม

การปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง แบ่งเขตการปกครองดังนี้

1. เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1,2,3,13,14,15

2. เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ ปกครองคณะสงฆ์ ภาค 4,5,6,7
3. เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ปกครองคณะสงฆ์ ภาค 8,9,10,11,12
4. เจ้าคณะใหญ่หนใต้ ปกครองคณะสงฆ์ ภาค 16,17,18
5. เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุติ (Thammayut) ปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุติภาค
ทุกภาค

สำหรับจังหวัดในภาคอีสานอยู่ภายใต้การปกครองของคณะใหญ่หนตะวันออก คือภาค 8,9,10 และ 11 ดังนี้

ภาค 8 มี 5 จังหวัด คือ อุตรธานี, หนองคาย, เลย, สกลนคร และหนองบัวลำภู

ภาค 9 มี 4 จังหวัด คือ ขอนแก่น, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด

ภาค 10 มี 6 จังหวัด คือ อุบลราชธานี, ศรีสะเกษ, นครพนม, ยโสธร มุกดาหาร
และอำนาจเจริญ

ภาค 11 มี 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา, บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และสุรินทร์

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 38 ที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนาได้ตามความเชื่อของตน

นอกจากนี้ ในการปกครองประเทศพุทธศาสนานับกับกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลเรื่องนโยบาย งบประมาณ และการศึกษา

จากทั้งหมดที่กล่าวมา การปกครองคณะสงฆ์ของลาว และไทย มีข้อที่คล้ายคลึงกัน เช่น ไทย สมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขสูงสุด ในขณะที่ลาวมีประธานพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เป็นประมุขสูงสุด ไทยมีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองสูงสุด ในขณะที่ลาวมีคณะกรรมการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวเป็นองค์กรปกครองสูงสุด และทั้ง 2 ประเทศ มีกรมศาสนาเป็นผู้กำกับดูแล ส่วนข้อแตกต่างที่ชัดเจน คือพุทธศาสนาในลาวมิได้แยกนิกาย ถือเป็นหนึ่งเดียว คือพระสงฆ์ลาว (Lao Sangha หรือ Song Sao) ในขณะที่ไทยแบ่งออกเป็น 2 นิกาย คือธรรมยุตินิกาย (Thammayut Sect) และ มหานิกาย (Mahānikāi Sect) และแยกกันปกครองในการสั่งสอนเผยแผ่พุทธศาสนาในลาวต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายของพรรค (LPRP) ภายใต้การกำกับดูแล

ของแนวโฮม ในขณะที่ไทยไม่มีในส่วนนี้ อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 ประเทศก็ให้อิสระเสรีในการนับถือศาสนาแก่ประชาชนโดยมีการตราเป็นกฎหมายในรัฐธรรมนูญ

ระบบการศึกษาของพระสงฆ์ลาว⁽¹²⁾

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ค.ศ. 1975 ระบบการศึกษาของพระสงฆ์ลาวได้มีทั้งหมด 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

1. ระดับประถมศึกษา (Primary School) (ป.3-5)

เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 3 (Grade-3) ถึงชั้นประถมปีที่ 5 คือเริ่มเรียนตั้งแต่อายุ 9-12 ปี โรงเรียนประถมศึกษานี้ จะมีอยู่ทั่วไปตามแขวง (Province) ต่างๆ ทั่วประเทศ

2. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School) (ม.1-3)

เริ่มเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมปีที่ 1 ถึงมัธยมปีที่ 3 รับผู้ที่เรียนจบจากชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนในระดับนี้จะอยู่ตามแขวงสำคัญๆ เช่น เวียงจันทน์, หลวงพระบาง, สุวรรณเขต, จำปาสัก มากหรือน้อยแตกต่างกันไป วิชาที่เรียน แบ่งออกเป็นวิชาด้านธรรมะ เช่น การสวดมนต์ การทำใจและกายให้สงบ, หลักธรรมะในระดับต่างๆ นอกจากนี้ยังต้องเรียนวิชาสามัญ เช่น เคมี ชีว ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ อีกด้วย

โรงเรียนมัธยมสำหรับภิกษุตามแผนนี้ แบ่งออกเป็น 2 สาย

- (1) สายสามัญ เรียนวิชาด้านธรรมะ และวิทยาศาสตร์
- (2) โรงเรียนสร้างครูสงฆ์ คือเรียนเพื่อไปเป็นครูสอนพระ ต้องเรียนวิชาครูเสริมเพิ่มจากวิชาของสายสามัญ

ระยะเวลาการเรียนแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน คือ

- (1) ภาคที่ 1 กรกฎาคม - พฤศจิกายน
- (2) ภาคที่ 2 พฤศจิกายน - มิถุนายน

ปิดภาคเรียน เมษายน - มิถุนายน ครูที่สอนมีทั้งพระ และฆราวาส

ผู้ที่เรียนปกติไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ยกเว้นโรงเรียนที่ขาดแคลนครู เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ที่ต้องจ้างครูมาสอน จึงอาจต้องเสียค่าเล่าเรียน ปีละประมาณ 300 กีบ (Kip) ผู้ที่จบการศึกษา จะได้รับใบประกาศนียบัตร

3. ระดับอุดมศึกษา (อ.1-3)

เป็นการศึกษาในระดับสูง มี 3 ระดับคือ อ.1-3 มีสถานศึกษาอยู่ที่ศูนย์กลาง คือ เวียงจันทน์ เพียงแห่งเดียว คือมหาวิทยาลัยสร้างครูสงฆ์วัดธาตุหลวง และวัดองค์อื่น รวม 2 สถาบัน คุณสมบัติของผู้ที่เข้าเรียนต่อต้องจบมัธยมศึกษา มี 2 ประเภท

(1) ประเภทโควต้า

คือผู้ที่จบมัธยมศึกษาจากแขวงต่างๆ แล้วได้รับคัดเลือกจากแขวงโดยความเห็นชอบของ พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (The Central State Council of Bonze) ส่งให้เข้ามาเรียนตามโควต้าของสถาบันที่เวียงจันทน์ ให้ไว้ คุณสมบัติของพระเหล่านี้ นอกจากจะต้องจบ ม.3 แล้ว ต้องไปช่วยสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท หรือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง เป็นเวลา 1 ปี เสียก่อน จึงจะถูกคัดเลือก และเมื่อจบอุดมศึกษาแล้ว ต้องกลับไปใช้ทุนสอนให้กับรัฐบาลตามที่รัฐจะกำหนดว่าให้สอนที่ใด

(2) ประเภททั่วไป

คือผู้ที่จบ ม. 3 แล้วสอบเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้เอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับรัฐ เมื่อจบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ

ระบบการศึกษาของพระสงฆ์ไทย⁽¹³⁾

การศึกษาของคณะสงฆ์ได้เริ่มเข้าสู่ระบบ อย่างมีแบบแผนตั้งแต่สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เป็นต้นมา เนื่องจากพระสงฆ์มีความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เดิมทีวัดเป็นสถานที่แห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่เยาวชน รวมไปถึงประชาชนทั่วไป ทั้งอย่างเป็นระบบ และในรูปของการเทศนาสั่งสอน ดังนั้นเพื่อให้มีความรอบรู้แตกฉาน พระภิกษุ

สามแผนนอกจากจะต้องเรียนพระปริยัติธรรมแล้ว จำเป็นต้องเรียนวิชาการต่างๆ ควบคู่กันไปด้วย การพัฒนาบุคลากรทางศาสนา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาให้แก่พระสงฆ์จึงมีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยมีรูปแบบการจัดโครงสร้างทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับเริ่มต้นไปจนกระทั่งถึงการศึกษาในระดับสูง และมีการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ

ปัจจุบัน แม้ว่าการศึกษาของคณะสงฆ์ จะมีวิวัฒนาการไปอย่างกว้างขวางก็ตาม ก็ยังมีการจัดการศึกษาที่สืบทอดมาจากยุคสมัยก่อน 2 สายด้วยกัน คือ

1. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
2. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

1. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม มีการพัฒนากันมาหลายยุคหลายสมัย จวบจนปัจจุบัน ถือเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของสงฆ์ มี 3 ระดับ คือ 1. นักธรรมชั้นตรี, 2. นักธรรมชั้นโท, 3. นักธรรมชั้นเอก ผู้ที่บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ทุกรูป ต้องศึกษานักธรรมตรี เป็นอย่างน้อย ซึ่งจะมีการจัดสอบปีละ 1 ครั้ง เรียกรสอบธรรมหนังสือที่ศึกษาชื่อหนังสือนวโกวาท เป็นการศึกษาพุทธประวัติ วินัยสงฆ์ และกระพุทธรรม

2. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีหลักสูตรและกฎเกณฑ์การเรียนแตกต่างไปจากแผนกธรรม คือมีการเรียนการสอนในชั้นเรียน และมีการจัดสอบเช่นกัน ประกาศนียบัตรทางสงฆ์ที่ได้รับจะมีตั้งแต่ เปรียญธรรม ประโยคที่ 2 เปรียญธรรม ประโยคที่ 3 (มหาเปรียญ) ไปจนกระทั่งถึงเปรียญธรรมประโยคที่ 9 (ซึ่งเทียบเท่ากับ วุฒิปริญญาตรี ทางโลก) พระสงฆ์ผู้ที่ศึกษาเปรียญธรรมประโยคที่ 1-2 ได้ต้องศึกษานักธรรมตรี และสอบผ่านระดับนักธรรมตรีแล้ว กฎเกณฑ์ในการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ยังคงมีความสัมพันธ์กับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม

ตรงที่ผู้ผ่านการศึกษานักธรรมชั้นตรี จะมีสิทธิศึกษาและสอบพระปริยัติธรรมแผนกบาลีได้ไม่เกินเปรียญธรรมประโยค 3 ผู้ที่ได้นักธรรมชั้นโท จะสอบเปรียญธรรมได้ไม่เกินประโยค 6 และผู้ที่จบนักธรรมชั้นเอกจึงจะสอบเปรียญธรรมถึงประโยค 9 ได้

พระภิกษุสามเณรที่สอบได้ ชั้นเปรียญธรรมชั้น ป.ธ.3 (มหาเปรียญ) จะได้รับพระราชทานพัดยศ จากพระมหากษัตริย์ และใช้คำนำหน้าชื่อเรียกว่า “มหา” ส่วนผู้ที่สอบได้ ป.ธ.6 (เปรียญโท) และ ป.ธ.9 (เปรียญเอก) จะได้รับพระราชทานพัดยศจากพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจะพระราชทานด้วยพระองค์เอง

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสงฆ์

ปัจจุบันสถาบันสงฆ์ได้มีการจัดการศึกษา ในระดับมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ผลิตนุคลากรระดับปริญญาตรี และปริญญาโท คือ

1. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ (ตั้งอยู่วัดมหาธาตุ)
2. มหามกุฏราชวิทยาลัย (ตั้งอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร)

1. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

เดิมมีชื่อเรียกว่า มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาขึ้นในปี พ.ศ. 2432 มีชื่อเรียกในครั้งนั้นว่า มหาธาตุวิทยาลัย ข้อกำหนดของพระสงฆ์ผู้มีสิทธิเข้าศึกษาสถาบันแห่งนี้ ต้องจบการศึกษาเปรียญธรรม ประโยคที่ 3 (มหาเปรียญ)

ระดับต่ำกว่าปริญญา มี 4 แผนก ได้แก่

- (1) หลักสูตรประกาศนียบัตร อบรมครูศาสนาศึกษาชั้นสูง (หลักสูตร 2 ปี)
- (2) หลักสูตรประกาศนียบัตร “บาลีเตรียมอุดม” (หลักสูตร 2 ปี)
- (3) หลักสูตรประกาศนียบัตร “บาลีมัธยมศึกษา” (หลักสูตร 2 ปี)
- (4) หลักสูตรประกาศนียบัตร “บาลีมัธยมศึกษา” (หลักสูตร 6 ปี)

ระดับปริญญาตรี มีการจัดการศึกษา 4 คณะ คือ

- (1) คณะพุทธศาสตร์
- (2) คณะครุศาสตร์
- (3) คณะมนุษยศาสตร์
- (4) คณะสังคมศาสตร์

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้มีการขยายเครือข่ายไปยังส่วนภูมิภาค เป็นสาขาหลายแหล่ง ตามภาคต่างๆ อาทิเช่น วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่จังหวัดหนองคาย วิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณ ตั้งอยู่ที่วัดแจ้งอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสงฆ์ล้านนา ตั้งอยู่ที่วัดสวนดอก อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาส และเพื่อให้พระสงฆ์ที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูง สะดวกในการเดินทางมาศึกษาเพิ่มขึ้น และปัจจุบันยังมีการขยายการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท และจะมีการขยายต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

2. มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2436 โดยพระบรมราชานุญาต ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จัดตั้งขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง พระราชทานนามว่า มหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เล่าเรียนศึกษาพระปริยัติธรรมของภิกษุสามเณรในคณะธรรมยุติกนิกาย คู่กันกับวิทยาลัยที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นบริเวณวัดมหาธาตุฯ สำหรับพระภิกษุสามเณรในมหานิกาย โดยมีกรมหมื่นวชิรญาณวโรรส เป็นประธานทรงจัดการวิทยาลัยนี้ขึ้น

ปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญา ใน 4 คณะ ดังนี้ คือ (1) คณะศิลปศาสตร์ (2) คณะศาสนาและปรัชญา (3) คณะสังคมศาสตร์ (4) คณะศึกษาศาสตร์ และได้มีการจัดตั้งสาขาในส่วนภูมิภาคเพื่อกระจายโอกาสให้แก่ภิกษุสงฆ์ ที่อยู่ห่างไกลได้ศึกษา เช่น วิทยาลัยสงฆ์ กำแพงแสน ตั้งอยู่ที่วัดหนองกร่าง อำเภอ - กำแพงแสน จังหวัดนครปฐมแห่งหนึ่ง และที่ วิทยาลัยวังน้อยหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีกแห่งหนึ่ง

จะเห็นว่า สถาบันสงฆ์ไทย ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรทางศาสนาขึ้นทั้งทางโลก และทางธรรมมิได้หยุดนิ่งนับแต่อดีตจนปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุประบบการศึกษาของพระ และสามเณรของลาว และไทย ได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทที่ยากจน ก็มีโอกาสดำเนินการศึกษาได้ สำหรับประเทศไทย ได้กระจายสถาบันการศึกษาของสงฆ์ออกไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างกว้างขวาง ถึงขั้นอุดมศึกษาในขณะที่ลาวในระดับอุดมศึกษายังอยู่ที่ศูนย์กลางคือเวียงจันทน์ นอกจากนี้ ทั้ง 2 ประเทศ ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจบทางสงฆ์มีโอกาสประกอบอาชีพราชการหรืออาชีพอื่นๆ เมื่อลาสิกขาบท

ในสมัยอดีต ไทยและลาว เคยมีความสัมพันธ์ด้านการศึกษากันเป็นอย่างดี พระสงฆ์ลาว เคยมาศึกษาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เช่นที่กรุงเทพมหานคร ที่วัดมหาธาตุ วัดบวรนิเวศวิหาร หรือที่ภาคอีสาน ในแถบจังหวัดอุบลราชธานี ฯลฯ ซึ่งพระสงฆ์ลาวเหล่านั้น มีหลายองค์ที่ได้รับหน้าที่สำคัญทางด้านพุทธศาสนาของลาวในปัจจุบัน

ประเพณี 12 เดือน ในลาวและอีสานของไทย⁽¹⁴⁾

ประเพณี 12 เดือน เป็นประเพณีในแต่ละรอบปี ของกลุ่มชนที่พูดภาษาไท-ลาว (Tai-Lao ethnolinguistic groups) แถบลุ่มแม่น้ำโขง (Mekong River Basin) ที่นับถือพุทธศาสนา ได้ปฏิบัติโดยยึดหลัก “ฮิตสิบสอง” คำว่า “ฮิต” มาจากคำว่า “จาริต” หรือ และ “สิบสอง” มาจาก 12 เดือน ดังนั้น “ฮิตสิบสอง” จึงหมายถึงจาริตประเพณีที่ชาวบ้านปฏิบัติกันในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี จาริตประเพณีที่ปฏิบัติกัน นับว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลอยู่มาก จากประเพณีสิบสองเดือน คือ “ฮิตสิบสอง” นี้ แสดงให้เห็นว่าทั้งชาวลาว (ในประเทศลาว หรือ Lao PDR.) และชาวอีสาน (ในประเทศไทย) ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) เดียวกัน ได้มีการนับถือศาสนาพุทธ และยึดมั่นในคำสอนของพุทธศาสนามาช้านาน ฮิตสิบสองที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไปมีดังนี้

บุญประเพณีของฮิดลิบสอง

ลำดับที่	ชื่อเดือน	บุญประเพณี	
		ลาว	อีสาน
1	เดือนอ้าย (ธันวาคม)	-บุญเข้ากรรม	-บุญเข้ากรรม
2	เดือนยี่ (มกราคม)	-บุญคูณลาน -หาฟืนมาไว้ (เตรียมฟืน)	-บุญคูณลาน
3	เดือนสาม (กุมภาพันธ์)	-บุญข้าวจี -บุญมาฆะบูชา	-บุญข้าวจี -บุญมาฆะบูชา
4	เดือนสี่ (มีนาคม)	-บุญพระเวส	-บุญพระเวส
5	เดือนห้า (เมษายน)	-บุญตั้งขานต์ขึ้น หรือ บุญปีใหม่ -หคตงฆ์พระ(สงน้ำพระ)	-บุญสงกรานต์
6	เดือนหก (พฤษภาคม)	-บุญบั้งไฟ -บุญวิสาขบูชา	-บุญบั้งไฟ -บุญวิสาขบูชา
7	เดือนเจ็ด (มิถุนายน)	-บุญซำฮะ (บุญเลี้ยงผีของหมู่บ้าน)	-บุญซำฮะ
8	เดือนแปด (กรกฎาคม)	-บุญเข้าพรรษา	-บุญเข้าพรรษา
9	เดือนเก้า (สิงหาคม)	-บุญข้าวประดับดิน	-บุญข้าวประดับดิน
10	เดือนสิบ (กันยายน)	-บุญข้าวสาก	-บุญข้าวสาก
11	เดือนสิบเอ็ด (ตุลาคม)	-บุญออกพรรษา -บุญไหลเรือไฟ (เรือที่ประดับด้วยไฟ)	-บุญออกพรรษา
12	เดือนสิบสอง (พฤศจิกายน)	-บุญกฐิน -บุญไหว้พระธาตุ	-บุญกฐิน

จะเห็นได้ว่า บุญประเพณี 12 เดือน ของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธในประเศลาว และอีสานของไทย มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประชาชนทั้ง 2 ฝ่ายของกลุ่มแม่น้ำโขง ก่อนที่จะถูกแบ่งแยกโดยเหตุผลทางการเมือง

การประกอบพิธีดังกล่าวข้างต้น นิยมทำกันในท้องถิ่นต่างๆ โดยทั่วไป ทั้งในลาว และประชาชนในภาคอีสาน แต่บางอย่างในบางท้องถิ่น อาจเลิกปฏิบัติไปบ้าง บางแห่งอาจมีมากกว่านี้ และประเพณีเหล่านี้บางท้องถิ่น อาจปฏิบัติผิดแผกแตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมและความเชื่อถือของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม บุญประเพณีที่ค่อนข้างจะได้รับความนิยม มีการถือปฏิบัติอย่างกว้างขวาง มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย ทั้งในลาว และอีสานได้แก่บุญประเพณีในลำดับที่ 4,5,8,9,10,11,12 กล่าวเฉพาะในภาคอีสาน เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามา ทำให้ประเพณีต่างๆ ถูกนำมาจัดเพื่อสนองตอบต่อการท่องเที่ยว เช่น บุญแห่เทียนเข้าพรรษา ของจังหวัดอุบลราชธานี บุญไหลเรือไฟของจังหวัดนครพนม ฯลฯ นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเพณีฮิตสิบสองของอีสานต้องเปลี่ยนแปลงไป

บทสรุป

พุทธศาสนานับว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาว เป็นอย่างมาก พุทธศาสนาเป็นหลักในการยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นหลักแห่งความเชื่อถือศรัทธา ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อส่วนบุคคล หรือความเชื่อของกลุ่มบุคคล และในทัศนของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาวนั้น ศาสนาที่นับถือแท้จริงคือศาสนาพุทธ แต่ในทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อาจมีความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ ความเชื่อเกี่ยวกับเทวดา ภูต ผีเข้ามาผสมกลมกลืนด้วย จึงนับเป็นรูปแบบการนับถือศาสนาแบบชาวบ้าน (Folk Buddhism) และเนื่องจากพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่สำคัญของจิตใจ ดังนั้นเมื่อไปตั้งหมู่บ้านใหม่ ณ. ที่ใด ก็จะมีการสร้างวัดควบคู่ด้วย เพราะถือว่าเมื่อมีหมู่บ้านจากพระสงฆ์ มีพิธีกรรมจากหลักคำสอน และมีสถานที่ประกอบพิธีกรรม คือวัด ที่ประชาชนร่วมสร้าง ในลักษณะของการทำบุญ ด้วยความศรัทธา

ในด้านการเมืองการปกครอง ในกรณีของลาว การสั่งสอนพุทธศาสนาต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายของพรรค (LPRP) ภายใต้การกำกับดูแลของแนวโฮม (LFNC) เนื่องจากลาวเพิ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ค.ศ. 1975 หลังจากมีสงครามกลางเมืองมายาวนาน ดังนั้น ความสามัคคีของคนในชาติจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก พุทธศาสนาจึงถูกนำมาสนับสนุนต่อการสร้างชาติในระบอบนี้ ดังนั้นลาวจึงยกเลิกกรรมยุติและมหานิกาย ให้มีเพียง “พระสงฆ์ลาว” เพียงหนึ่งเดียว ภายใต้องค์กรปกครองของคณะกรรมการพุทธศาสนสัมพันธ์ลาว (The Central State Council of Bonze) ในกรณีของไทยพุทธศาสนาอยู่ภายใต้ “มหาเถรสมาคม” เป็นองค์กรปกครองสูงสุด ศาสนาพุทธจัดเป็นสถาบันสูงสุด หนึ่งใน 3 สถาบัน คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กิจกรรมของพุทธศาสนามีส่วนสนับสนุนการเมืองการปกครองของไทยมาโดยตลอด

ในด้านการศึกษา พุทธศาสนาในลาวและไทย มีส่วนสำคัญในการให้การศึกษาทั้งทางด้านหลักคำสอน และโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพ ในประเทศลาว ได้มีการจัดการศึกษาของสงฆ์ไว้ 3 ระดับ คือ ประถม, มัธยม และอุดมศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้กับผู้ที่ยากจน ค้อยโอกาส และใฝ่เรียนอย่างเต็มที่ สำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษาของสงฆ์มีถึงขั้นอุดมศึกษา ปัจจุบันเปิดสอนถึงปริญญาโท และอาจจะมีระดับปริญญาเอกในระยะเวลาอันใกล้ ซึ่งนับว่าเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านพุทธศาสนา และให้โอกาสแก่ผู้ค้อยโอกาสเช่นเดียวกัน

เชิงอรรถ

1. Toruism Authority of Lao PDRI, Lao Heritage, (Vientian) 6-9
2. Sisaliew Sawangsuksa and other, Poomsad Lao, (Lao-Geography)(Vientian, 1989) 188-201.
3. Joe Cummings, Lao (Hawthorn Australia, 1994) 34-37.
4. เสาวภา ไพทยวัฒน์, พื้นฐานวัฒนธรรมไทย : แนวทางอนุรักษ์และพัฒนา (สำนักงานสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2538) 41-46.
5. สัมภาษณ์ : พระคำจัน , วัดแสนสุขาราม, แขวงหลวงพระบาง, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, อายุ 72 ปี, วันที่ 13 ธันวาคม 2535.
6. สัมภาษณ์ : พระจันเพ็ง, วัดใหม่, แขวงหลวงพระบาง, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, อายุ 60 ปี, วันที่ 13 ธันวาคม 2535.
7. รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ค.ศ. 1991 (เวียงจันทน์ 1991) 10.
8. สัมภาษณ์ : ท่านคำเผย จันทะสุก, ประธานแนวลาวสร้างชาติ (แนวโฮม) แขวงหลวงพระบาง, อายุ 56 ปี, วันที่ 13 ธันวาคม 2535.
9. Sisaliew Sawangsuksa and other, Poomsad Lao, (Lao Geoghaphy)(Vientian. 1989). 193-200.
10. สัมภาษณ์ : ท่าน จันทุมมา เขื่องฤทธิเดช, ประธานแนวลาวสร้างชาติ (แนวโฮม) บ้านสิญญเขื่อง, แขวงหลวงพระบาง, อายุ 53 ปี, วันที่ 17 พฤศจิกายน, 2535.
11. สิทธิพงศ์ ดันตยาพิศาลสุทธิ, พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 (กรุงเทพฯ) 138-144.
12. สัมภาษณ์ : พระสุวรรณ จันทะลาด, วัดหลวง, แขวงจำปาสัก, อายุ 37 ปี, วันที่ 24 พฤศจิกายน 2535.
13. สวัสดิ์ เขมกปสิทธิ์, ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในประเทศไทย (มหาวิทยาลัย - เชียงใหม่ 2537) 117-124
14. สีลา วีระวงค์, อิตถีบสอง, (วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2530) 1-71 และ สาร สาระ-ทัศนันทน์, อิตถีบสองคลองสิบสี่, (วิทยาลัยครูเลย, 2530) 1-80.

Looking Laos through Buddhism

SONGKOON CHANTACHON

Researcher

The Research Institute of Northeastern Art and Culture

Mahasarakham University

Looking Laos through Buddhism

1 Geography

The Lao People's Democratic Republic is situated in the heart of Southeast Asian mainland without the exit to the sea. It is bordered by the People's Republic of China in the North with the long area of 416 kilometres, Cambodia in the South with the long area of 492 kilometres, Vietnam in the east with the long area of 2,069 kilometres and Myanma in the northwest with the long area of 230 kilometres and Thailand in the west with the long area of 1,730 kilometres.

The Lao PDR covers 236,800 square kilometres having the long area from the north to the south about 1,000 kilometres with the population of 4.5 million people. It is rife with natural resources and various streams of rivers throughout the country. The Mekong river is the main river passing from the north to the south of the country. The whole areas of the country are in the tropical climate between the latitudes of 14° - 23° north and longitudes of 100° -108° east which makes the land fertile and suitable to planting. Most of the national population about 85 percent are farmers and agriculturists.

2 Government

The Lao PDR has changed the government from democracy to the new government since the late 1975 comprising 3 significant factors as follows:

1. The Lao People's Revolutionary Party : LPRP

Marxist-Leninist political philosophy is adopted as a basic of the party's way of thinking. It has been supremely established of labour force class in order to revolutionize production fundamental as well as culture. There will be networking in various agencies nationwide namely the army, ministry, department, school, hospital, etc. assisting to give advice and provide support to those agencies to facilitate their working effectively.

2. Public Democracy

2.1. Centralization consists of the 3 following institution :

(1) The supreme People's Assembly : SPA was established on 2 December 1975. It has the supreme power and is a representative of the population all over the country. Its functions are concerned with legislation, constitution, national economic and budget policies.

(2) Minister Council (Cabinet)

This council has the supreme power in government of the country, taking care of the national population and development of the country in various sides. There are 13 ministries.

(3) The Supreme Public Court (judiciary)

Its duty is concerned with the use of all national laws.

2.2. Local Government

The Lao PDR is divided into 16 khwaengs (provinces) and 1 vientiane prefecture. Each khwaeng is composed of muang (or district), tasseng (or subdistrict or canton) and baan or village. It is divided based on various principles such as economic, ethnic, and the governmental principles as well as the history of the community.

3. Public Organization

The organization established by gathering of people in term of organization has been set up by LPRP and supported by the government. There are networkings throughout the country comprising as follows :

3.1. Lao Youth Union

This organization performs its duties following to the ways of LPRP such as national protection, economic development and socialism encouragement.

3.2. Lao Labour Union

Lao Labour Union helps in provision of education and training to the labour forces to develop their living as well as to help in national protection and government.

3.3. Lao Women Union

Lao Women Union performs duties concerning providing education and training to women, protecting woman rights and constructing the nation.

3.4. The Lao Front for National Construction

This is the biggest organization comprising people from walks of life without discrimination of gender, age, race and religion. Its duties are concerned with national government construction, peace keeping, educational and cultural development, unity creation among various ethnic groups, encouragement of religious freedom and belief of the population, gender equality development, upgrading people's quality of life as well as having faith in socialism under the lead of LPRP.

Ethnic groups along the Mekong River

4

The ethnic groups in the northeastern or Issan region of Thailand.

Isaan, then in the history, had been the territory of Lao PDR and then turned to be the colony of Thailand since the reign of Krung Thon Buri. People of 19 provinces in this region were called “Heetbankongmuang” (mores) or traditionally called “mores-12” There were still some culture different from other culture since Issan group comprised heterogeneous culture even though the main cultural principle was the same speaking language, way of life, specific local tradition, etc., therefore, were different. Speaking language of some groups was very close to Thai such as Thai - Lao group namely Thai - Yo, Phutai, Thai - Lao and Thai - Saek . Speaking language of some groups, however, was entirely different from Thai such as Mon - Khmer.

It was found that the groups with the same or close language and culture would gather and stay together in the same town such as Surin Si Sa Ket. In addition, there might be minority groups setting up their communities among those mentioned groups.

In the reign of King Rama the Fifth, there was government revolution in B.E. 2436. Royal officials were dispatched to oversee the heads of Muang in Issan due to the west colonialism. One way to solve the problem was to change their attitudes towards the word “Lao” by stimulating consciousness of nation - state. Meanwhile, communication between the northeastern and Bangkok was more convenient when the railway to Nakhon Ratchasima was finished in B.E. 2443. Furthermore, His Majesty the King also seriously tried to provide Issan people with opportunities to learn Thai language (on the previous day, they learned local dialects : Thai Noi and Thamma alphabet) by expanding royal schools for general people to various head cities. In B.E. 2464 of the reign of King Rama the Sixth, primary education bill was promulgated which was the vital factor making them be able to speak Thai language.

However, most Issan people are able to speak 2 languages : their dialects and official language. When considering groups of people, their dialects are regarded for the group division which can be divided into 3 branches as follows :

1. Thai - Lao Cultural Group

This group or generally called “Issan group” is the biggest one. This group is usually called “Lao” because its speaking language is the same as Lao PDR’s. This group’s culture succeeds to the Mekong river culture (as well as Thai Vieng or Vieng Chan) and also has its own alphabets since the reign of Ayutthaya. Thai - Lao group has settled down scattering in this region particularly in the northern part of the region. Those people live in Hnong Khai, Udon Thani, Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, Kalasin, Maha Sarakham, Knon Khan, Chaiyaphum, Roi Et, Yasothon, Ubon Ratchathani, Loei, Mukdahan and some districts of Si Sa Ket, Surin (Amphoe Rattanaburi), Nakhon Ratchasima (Amphoe Bua Yai, Soong Noen, Pakthongchai) and Buri Ram (Amphoe Putthaisong)

when considering deeply in the culture particularly in accents of the dialect and the specific way of life of each group, it can be divided into 5 groups namely Thai - Lao, Thai Yo, Thai Yoy, Phutai and Thai - Saek.

This Thai - Lao group likes to settle down in groups on plateaus, which are locally called “None”. They will focus on paddy field meant the large plane as well as the streams for consumption. Not far from the village, there should be a grove for letting cattle walk and for picking up wild foods.

2. Mon - Khmer Cultural Group

This group will use Mon - Khmer language and likes to settle down in the southern part of the region. They are now living in Amphoe Muang, Songkhla and Prasart and other districts of Surin. For the districts in remote areas, villages still use Guy language.

Besides Mon - Khmer, there are so in Amphoe Kusuman, Sakon Nakhon, Kalerng along Pupan hill areas in Ramraj district (Amphoe Ta-U-Tain, Nakhon Phanom) Bru in Ubon Ratchathani and Mukdahan.

Currently, ethnic groups in the northeastern region are not classified by the race. There, therefore, are mixed races due to the migration, economy, politics, and government. In the history, Issan people of various provinces in this region may be divided as follows :

Group 1 : They are people who migrated from the left side of the Mekong river in the central part of Lao PDR by 200-300 years ago. They will live in Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, Nong Khai and some districts of Kalasin.

Group 2 : They are people who migrated from the same side of Group 1 including from the northern part of LAO PDR by 250 years ago. They will live in Udon Thani, Nakhon Phanom, Chaiyaphum, Kalasin, Maha Sarakham, Yasothon, Ubon Ratchathani, and some districts of Si Sa Ket, and Buri Ram

Group 3 : They are people who migrated from the left side of the Mekong river in the northern part of Lao PDR by 200-250 years ago. (their accents are similar to people's of Luang Phabang province.

Group 4 : They are people who migrated from Putthaisaman of Cambodia. They will live in Nakhon Ratchasima and Buri Ram, which has been prosperous since the stone age and was ever the centre linking government from Nakhon Wat and Nakhon Thom with the head cities of Issan region. There will be ancient remains constructed by Khmer such as Prasart Hin Phimai, Prasart Phanomrung, Prasart Hin Muang Tam, etc.

Group 5 : They are people who migrated from Khmer and from Attapreu of southern part of Lao PDR. They will live in Si Sa Ket and Surin, which has been an ancient city since the prosperous age of Khmer. There is an important ancient remains called Anghorprahwihan.

The ethnic groups in Lao PDR.³

Lao PDR is a multi-ethnic society with a plurality of cultural and sociopolitical forms within its territory. The population belongs to four main ethnolinguistic groups, of which the Tai-Lao speaking lowlanders comprise the majority of about 3 million people, while the Mon-Khmer speaking groups along with the Sino-Tibetans and the Tibeto-Burmese form the hilldwelling minority. While ethnicity is thus generally recognized and ordered primarily on the grounds of linguistic affiliation, ethnic groups in present day Lao PDR are conventionally grouped into three different categories according to the ecological niches which they, partly for historical reasons, occupy. These categories are known as (1) the Lao Loum, i.e. the Tai/Lao speaking lowlanders, (2) the Lao Theung, i.e. the 'midlanders', referring mainly to Mon-Khmer speaking aboriginal groups such as Khmu and Lamet who live on the slopes of the hills, and finally (3) the Lao Sung, i.e. the highlanders, composed of the Miao-Yal speaking groups, of which the Hmong and the Yao are the best known, as well as of Tibeto-Burman groups such as the Akha, the Lahu and the Phunoi in the north of the country. It is generally recognized, though, that 'Lao Sung', the highlanders, as a concept has its main reference in the Hmong groups, while similarly Lao Theung similarly Lao Theung refers to the Khmu people.

This classification, seemingly built on the features of Laotian landscape and ecology conveys by implication the impression of being a 'natural classification'. It makes use of territory and habitat as a way to substantialize and mark collective ethnic identity while at the same time it also conveys an impression of some national unity among the many diverse peoples living in Laos (they are all 'Lao'), and it is therefore widely used and accepted

According to government statistics, the province with the highest number of ethnic groups is Luang Nam Tha. For all provinces the breakdown by number of resident ethnicities is as follows :

Vientiane	7
Luang Phabang	12
Phongsali	22
Luang Nam Tha	39
Udomxai	23
Bokeo	34
Hua Phan	30
Sainyabuli	13
Xieng Khuang	22
Bolikhamsai	14
Khammuan	15
Savannakhet	12
Salavan	12
Champasak	21
Attapeu	14
Sekong	14

Lao Loum

The Lao Loum (Low Lao) are the ethnic Lao who have traditionally resided in the Mekong River Valley or along lower tributaries of the Mekong, and who speak the Lao language. They are an ethnic subgroup of the Thai peoples who have proliferated throughout South-East Asia, southern China, and the north-eastern Indian subcontinent

The Lao Loum culture has traditionally consisted of a sedentary, subsistence lifestyle based on wet-rice (with *khao nio* or glutinous rice, the preferred variety)

cultivation. The Lao, like all Thais, were originally animists (followers of earth spirit cults) who took on Theravada Buddhism as their main religion in the middle of the first millennium AD.

Lao Theung

The Lao Theung are a loose affiliation of mostly Mon-Khmer peoples who live on mid-altitude mountain slopes (officially 300 to 1200 metres) in northern and southern Laos. The most numerous group is the Khamu, followed by the Htin, Lamet and smaller numbers of Brau, Katu, Katang, Alak and other Mon-Khmer groups in the south. The Lao Theung are also known by the pejorative term *kha*, which means slave or servant in the Lao language. Most trade between the Lao Theung and other Lao is carried out by barter. Metal tools are not common among the Khamu, Htin and Lamet, who rely mostly on wood, bamboo and stone implements.

Lao Sung

The Lao Sung (High Lao) include those hill tribes who make their residence at altitudes greater than 1000 metres above sea level. Of all the peoples of Laos, they are the most recent immigrants, having come from Myanmar, Tibet and southern China within the last century.

The largest group are the Hmong, also called Miao or Meo, who probably number around 200,000 in four main subgroups, the White Hmong, Striped Hmong, Red Hmong and Black Hmong (the colours refer to predominant clothing), and are found in the nine provinces of the north plus Bolikhamsai in central Laos. The agricultural staples of the Hmong are dry rice and corn raised by the slash-and-burn method. They also are adroit at raising cattle, pigs, water buffalo and chickens. For the most part, this is a barter economy in which iron is the medium of exchange.

The second-largest group are the Mien (also called Iu Mien, Yao and Man), who number 30,000 to 50,000 and live mainly in Luang Nam Tha, Luang Phabang, Bokeo, Udomxai and Phongsali. Other much smaller Tibeto-Burman hill tribe groups in Laos include the Lisu, Lahu, Iko (Akha) and Phu Noi. Sometimes these are included under the heading of Lao Theung since they live at slightly lower elevations than the Hmong and Mien, but like the Hmong and the Mien, they live in the mountains of northern Laos.

Religion in Lao. PDR

Theravada Buddhism

About 60% of the people of the Lao. PDR are Theravada Buddhists. This proportion is mostly lowland Lao, along with a sprinkling of tribal Thais. Buddhism was apparently introduced to Luang Phabang (then Muang Sawa) in the late 13th or early 14th centuries. The first monarch of Lan Xang, King Fa Ngum, was the first to declare Buddhism the state religion, which he did by accepting the Pha Bang Buddha image from his Khmer father-in-law. In 1356 AD, he built a wat in Muang Sawa to house this famous image.

But Buddhism was fairly slow in spreading throughout Laos, even among the lowland, people who were reluctant to accept the faith instead of or even alongside *phii* (earth spirit worship). King Setthathirat, who ruled Lan Xang from 1547 to 1571, attempted to make Vientiane a regional Buddhist centre, but it wasn't until the reign of King Sulinya Vongsa in the mid to late 17th century that Buddhism began to be taught in Lao schools. Since the 17th century, Laos has maintained a continuous Theravadin tradition.

Basically, the Theravada school of Buddhism is an earlier and, according to its followers, less corrupted form of Buddhism than the Mahayana schools found in east Asia or in the Himalayan lands. The Theravada school is also called the 'Southern' School since it took the southern route from India, its place of origin, through South-East Asia (Myanmar, Thailand, Laos and Cambodia in this case), while the 'Northern' school proceeded north into Nepal, Tibet, China, Korea, Mongolia, Vietnam and Japan.

Lao Sangha Administration

After the altering of government in 1975, Lao Sangha administration under “The Central State Council of Bonze” composed of The king of Bonze or Chairman of the central State Council of Bonze in Vientiane Who has extreme power and there are lower positions : Chairman of Bonze in Khwaeng (or Provincial level,) muang or district level Tasseng (or Subdistrict or canton level) and abbot who manages wat in baan (or village level.) Each position is for 5 a year term but it may be submitted names to further the work in the same position. The Central State Council of Bonze is Composed of the Chairman, Vice Chairman, secretary and a number of Committees. This structure is used in the Khwaeng level, too, Election of committee may be by the ballot method or submit names to take a post, Because most of monks do not want to be on the committee.

Theravada Buddhism has been worshipped in Lao. In the past, it was divided into the Mahanikai and Thammayut sects. And after the alteration of government, these two sects were omitted and worshipping only, one official sect, the “Lao Sangha” (Song Lao) So, there was not a break in Buddhism, However, Thammayut activities are done now as they were in the past

Example : structure of The Central State Council of Bonze in Luang Prabang Province .⁶

1. Committee for the province : 18 persons and conduct general administration

1.1 Chairman : 1

1.2 Vice chairman : 6

1.3 Committee members : 11

2. Responsibility sections

2.1 Administration section

2.2 Education section

2.3 Distribution

2.4 Public health section

There is a meeting at least once a year. And if there are unresolved problems, these problems will be brought to an annual meeting in Vientiane to fix general policy. This meeting will be held in December every year.

Buddhism and Lao governing

In governing, the constitution of the Lao People's Democratic Republic or Lao P.D.R. that was proclaimed in 1991, article 30 says "Lao citizens have the right and freedom to believe or not believe in religion"⁷ It means that Lao citizens have the freedom to worship or not worship any religion. For Buddhism in Laos, since Laos has many ethnic groups, The Lao Loum is the largest group and has worshipped Buddhism from the past. And it has worshipped Buddhism to other groups all the time. So the role of Buddhism in governing the country is an important issue.

A main governing organization that relates to Buddhism from the centre of the country level to the fundamental level (Village, baan level) is the Lao front for National Construction (Neawhom) (LFNC)

The Lao front for National Construction's main duties are :⁸

1. encourage citizens in many tribes to agree to set up state organization and to practise in accordance with the law.
2. encourage citizens to love the country, keep the country's peace beginning at baan level.
3. encourage citizens in economic development, improve ways of life in accordance with the country's policy
4. encourage citizens to participate in education, art, literature and public health
5. acts as a pointer in helping religious organization of every religions in Lao

LFNC'S Structure

LFNC has many levels : LFNC center level it is situated in Vientiane. Lower levels are LFNC kwaeng level,

LFNC muang level, LFNC tasseng level and LFNC baan level.

The LFNC center level has an additional duty, that is relation work with foreign countries which are concerned with religious affairs in the world.

LFNC'S committee

LFNC'S committee is selected in village level, five persons from large village and three persons from small village, it is called "Gana Naewbaan" . The next phase is selection in tasseng level, 15 persons from large tasseng and 7 persons from small tasseng

In this number, there is a monk. Then a selection in muang level, 15 persons from large muang and 7 persons from small muang, in this number, there is a monk. Then a selection in kwaeng level, 50 persons from large kwaeng and 20 persons from small kwaeng, in this number, there is a monk. Finally, an election in the central level in Vientiane, there are about 100 persons

Qualifications for those who want to be LFNC members :

1. have a firm mind
2. have knowledge in politics and able to collect citizen
3. have finished primary school
4. must be the faith person of the citizens and care for them
5. have a healthy body

LFNC in baan level and tasseng can not get salary, expenses. Salary is paid from muang level and up.

LFNC baan level's duty

1. encourage citizens of both sexes and all ages to study, make more production and maintain wats
2. bring patients to hospital for giving up in ghost's belief
3. direct and support children to go to school from kindergarten level
4. collect citizens to clean houses and roads once a month
5. prevent epidemics by supporting restrooms in every house.
6. support villagers in helping themselves in case of visiting the patients and participate in funeral rites
7. maintain and fix wats, Buddha images and designate "Nai Clang" to take care of donated money in merit event as well as be a coordinator in merit making and set up "Grana Boon" or "Committee for merit making" to operate that event and have success. Also, to take care of citizen of other religions

10

LFNC and Buddhism

The Lao People's Revolutionary Party or LPRP and Lao government give responsibility to LFNC to direct and persue results in an aspect of Buddhism practice done in accordance with LPRP's guidelines.

Sangha's role and duty

1. preach and distribute religion in accordance with LPRP's policy
2. help citizens children in education, especially enable poor children to be ordained
3. study, produce and season herb drugs to help citizens
4. produce vegetable seeds and distribute to citizens
5. protect wat's treasures, maintain wat's areas in a clean and shady atmosphere

The government gives responsibility to The Department of Religion to direct in policy, budget and texts to wats and monks

THE GOVERNMENT OF THE THAI SANGHA

According to Acts on the administration of the Buddhist Order of Sangha of Thailand B.E. 2505, the administration of Grana Sangha is managed by the Mahathera Council. The Supreme Patriarch is the chairman and Phra Rajagana appointed By the Supreme Patriarch at bast four but not more than eight are members and the Director of the Department of Religious Affairs is the secretary. The council is empowered to issue any regulations for the Grana Sangha as long as they do not conflict with the civil law or the Vinaya

Mahathera Council manages the administration of Sangha in regional areas : 1. Regions 2. Provinces 3. Amphur and 4. Tambon. Authority is distributed through the Ecclesiastical Superintendents of Regions, Provinces, Amphurs Tambons and abbots of wats. Appointment and withdrawal of these positions are managed by principles and procedures of Mahathera Council

The administration of Grana Sangha in Central Area is divided as follows :

1. The Superintendent of the Contral Area-Supervising the administration of Regions 1,2,3,13,14 and 15
2. The Superintendent of the Northern Area-Supervising the administration of Regions 4,5,6 and 7
3. The Superintendent of the Eastern Area-Supervising the administration of Regions 8,9,10,11 and 12
4. The Superintendent of the Southern Area-Supervising the administration of Regions 16,17 and 18
5. The Superintendent of the Dhammayuttika Nikaya-Supervising the administration of the Dhammayut monks of all Regions.

Provinces in the Northeastern are under the spuervision of the Superintendent of the Eastern Area - 8,9,10 and 11 :

Region 8, consisting of 5 provinces : Udonthani, Nongkai, Luey, Sakonnakorn and Nong Bua Lampoo.

Region 9, consisting of 4 provinces : Khonkean, Mahasarakam, Kalasin and Roi-et

Region 10, consisting of 6 provinces : Ubonrachathanee, Srisaket, Nokorn Phnom, Ysothorn , Mookdaharn and Amnatcharaen

Region 11, consisting of 4 provinces : Nakhon Ratchasima, Burirum, Chaiyapoom and Surin

The Constitution of Thailand B.E. 2540 designates in article 38 to give rights to citizens in respecting religion following their beliefs

Besides, in the administration of Thailand, Bhuddhism is under the command of the Department of Religious Affairs and the Ministry of Education. It supervises policy and budget as well as education.

From the above information, the administrations of Grana Sangha Thai and Grana Sangh Lao are alike. For example, Thai has the Supreme Patriasch as the chairman while Lao has the King of Bonze as the chairman, Thai has Mahathers Council as the highest administrative organization and Lao has the central State Council of Bonze. And these two countries have Departments of Religious Affairs supervising them. But the differences are : Buddhism in Lao is no divided into sects, but there is only one "Lao Sangha or Song Lao". While in Thailand, there are 2 sects : Dhammayut Sect and Mahanikai Sect. Each sect has its method of administration. Buddhism teaching in Lao must act in accordance with LPRP's policy under the supervision of LFNC. While Thailand does not do this. However, these two countries give their citizens the freedom of respecting religion. This freedom is enacted in the constitutions.

Education system of Lao sangha.

After the alteration of government in 1975, the education system of Lao Sangha has 3 levels : Primary school, Secondary school and university level

1. Primary school (P. 3-5)

Pupils begin their learning from pratom 3 (grade - 3) to pratom 5 at the age of 9-12. These primary schools are in many provinces throughout the country

2. Secondary school (M. 1-3)

Pupils begin their learning from mathayom 1 to mathayom 3. These secondary schools accept pupils who finish pratom 5 and these schools are in important kwaeng such as Vientiane, Luang Phrabang, Savannaket, Champasak. Subjects studied are Dhamma subjects : Preaching, meditation, Dhamma principles in levels. Also, general subjects such as chemistry, Biology, Physics, English must be studied

Secondary school for monks are of two types:

1. General school, students study Dhamma and Science
2. Sangha teacher training school, students study subjects for teachers in addition to general subjects. The graduates can teach monks

The period of learning is divided into 2 semesters

1. First semester July - November
2. Second semester November - March

Closed : April - June

Teachers are monks and laymen. Students must not pay tuition fee. But in some schools that lack English teachers. These schools hire English teachers and students may pay a tuition fee of about 300 kip. Students who graduate from these schools get certificates.

3. University level

This is higher learning. There are two institutions : Sangha Teacher Training University, Wat Ong Tue and Sangha Teacher Training University, Wat That Luang. They are in Vientiane. Those who want to study in them must finish their secondary school. There are two types of candidates.

1. Quota type, students who finish their secondary schools from kwaengs and are selected by kwaengs by approval of The Central State Council of Bonze sending them to study for the quota of an institution in Vientiane. These monks must finish Mathayom 3 and teach in primary schools in rural areas or in secondary schools for 1 year before being selected to study in the university. After graduation, they must teach in schools that the government selects for compensation

2. General type, Students who finish Mathayom 3 and take university entrance examination by themselves. After graduation they can do their work freely.

There are 3 university levels : First , Second and Third years.

13

Eudcational System of Thai Sangha

The education of Gana Sangha came into system from the reign of King Rama V. As a monk must adapt himself to keep up with changes in the world. In the past, it was the first place to provide education for children as well as the general public in a regular system and in preaching. So, to get more knowledge, Bhikku or Samanera must study both Phra Pariyatdham as well as normal subjects. The development of Bhuddhist personnel, especially, education management for monks has been developing, The Educational Structure is managed from primary levels to high levels and distributes educational opportunities to all regions throughout the country

Nowadays, although monks education has developed widely, two educational administrations have been being used :

1. The study of Phra Pariyatdham (Dham section)

2. The study of Phra Pariyatdham (Pali section)

1. The study of Phra Pariystdham (Dham section)

It has been developed from time to time up until now. It is fundamental education. There are 3 levels : Nakdham Tri, Nakdham To, and. Nakdham Ek Every monk must study at least Nakdham Tri and there is an examination each year called

the "Dham examination" . The textbook named "Nawagowat" is used. This book describes the History of Lord Bhuddha, Vinaya and Kratoodham

2. The study of Phra Pariyatdham (Pali Section)

It has a different curriculum and rules from Dham section as There are class studies and examinations. Monks will receive certificates after graduation ranging from Pareandham prayok 2 , 3 (Mahaprarian) to Pareandham 9 (it is equivalent to a B.A.). A monk who wants to study Pareandham prayok 1-2 must Study and obtain a "Nakdham tri" certificate. Rules of the study of Phra Pariyatham (Pali section) relate to the study of Phra Pariyatham (Dham Section) in the aspect of monk who obtains "Nakdham tri" that a certificate has the right to study and take the Phra Pariyatham (Pali section) examinations not higher than "Pareandham prayok 3 A Monk who obtains "Nakdham to" must take "Pareandham" not over "Prayok 6 " and one who obtains "Nakdham Ek" can take "Pareandham" examination to prayok 9

A Monk who passes "Pareandham 3 " (Mahaparean) will receive a ranked fan from the King and have a title before his name called "Maha" The one who passes "parean dham 6" (parean to) and "parean dham 9" (parean Ek) will receive a ranked fan from the King's hand.

Education at the University level of Buddhist monks.

Nowadays, there are two Buddhist monk universities. They produce personnel at the B.A. and M.A. levels :

1. Mahachulalongkorn University (in Wat Mahathat)
2. Mahamakutratwittayalai (in Wat Boworniweswiharn)

1. Mahachulalongkorn University under royal patronage

This university has old name as Mahachulalongkornratwittayalai. It is an instituiton of Buddhist monks. It was founded by King Rama V in B.E 2432 and it was

called at that time "Mahathatwittayalai" and began its university administration in B.E. 2490. It was controlled by a University Board. A Monk who wants to study in this university must obtain "Pareandham prayok 3 (Maha parean)

however B.A. level, there are 4 programs:

1. Advanced ecclesiastical teacher training certificate (2 years)
2. Pali Higher - Secondary "Certificate (2 years)
3. "Pali - Secondary" Certificate (2 years)
4. "Pali - Secondary" Certificate (6 years)

B.A level, there are 4 faculties :

1. Faculty of Buddhism
2. Faculty of Education
3. Faculty of Humanities
4. Faculty of Social Sciences

This university extends its network into Regions, there are campuses in regions such as Northeastern Buddhist college (in Nongkai), Southern Buddhist college (at Wat Chaeng, Amphur Muang , Nakhon Si Thammarat, Lanna Buddhist college (at Wat Suan Dok, Amphur Muang, Chiang mai) It has open opportunities and facilitates monks who want to further their studies at a higher level. Besides, this university extends its administration by teaching at the M.A. level and will extend into a higher level in the future

2. Mahamakutratwittayalai under royal patronage

Mahamakutratwittayalai was founded on October 1, 1893 by King Rama V. It is situated at Wat Boworniweswiharn to provide the study of Phra Prariyutdham to monks in the Dhammayut Sect. While Mahachulalongkornratwittayalai provides education for monks in Mahanikai. Krommameun wachirayanwaroros was the president of Mahamakutrat wittayalai

Nowadays, it has four faculties :

1. Faculty of Liberal Arts 2. Faculty of Religion and Philosophy 3. Faculty of Social Sciences 4. Faculty of Education and it opens its campuses in Regional areas to provide educational opportunities to monks in these remote areas such as Khampeangsean Buddhist college at Wat Nong Krang, Amphur Khampeangsean, Nakhon Phatom, Wangnoi college or Mahawajiralongkornratwittayalai (Amphur Wangnoi, Ayudhya)

Thai Sangha has developed its education to improve religious personnel both layman and religious ways up until now.

In conclusion, educational systems of Thai and Lao monks and samaneras have been looked after very well. Especially, the poor who live in rural areas are able to get education. In Thailand, Buddhist monk institutions have been scattered into regional areas. While in Laos, university level institutions are in Vientiane. Moreover, the two countries open opportunity to monks who graduate from these institutions to do their works after resigning from commandment.

In the past, Thailand and Laos have had good relations in education. Lao monks came to Thailand to study at Wat Mahathat, Wat Bowornniweswiharn or in Ubolrathani province. Some of these Lao monks were appointed to prominent positions in Lao Buddhism.

The 12 month tradition in Lao and in the Eastern of Thailand.¹⁴

The 12 month tradition is the yearly tradition of people who speak Thai-Lao (Thai-Lao ethnolinguistic group) along the Mekong River basin. They believe in Buddhism and follow Heetsipsong as the principle of their living. The word "Heet" comes from Charit or Mores and Sipsong comes from 12 - month. Therefore, "Heetsipsong" means the way of life or mores which people keep following and performing in different occasions all 12 months of the year. The mores practised by the villagers indicates how much Buddhism influences their lives. And the "Heet -

sipsong" has shown that both Lao people in the Republic of Lao or Lao PDR and the North eastern people of Thailand (Issan) have long believed in Buddhism firmly. The Heetsipsong mostly practised is as follows :

Virtuous tradition of Heetsipsong

ITEM	Month	Various Tradition	
		Lao	Issan
1.	Duen Aai (December)	- Boon Khao Kam	- Boon Khao Kam
2.	Duen Yee (January)	- Boon Khao Larn - Looking for wood (Preparation of wood)	- Boon Koon Lan
3.	Duen Sarm (February)	- Boon Khao Yee	- Boon Kao Jee
4.	Duen Si (March)	- Boon Phra Ves	- Boon Phra Ves
5.	Duen Ha (April)	- Boon Sangkhan Khuen or New Year Virtue	- Boon Song Kam
6.	Duen Hok (May)	- Boon Bung Fai (Bamboo Rockets) - Boon Visakhabucha	- Boon Bung Fai (Bamboo Rockets) - Boon Visakha bucha
7.	Duen Jed. (June)	- Boon Chamha (Village's Ghost Feeding Virtue)	- Boon Samha
8.	Duen Pad (July)	- Boon Khao Pansa	- Boon Khao Pansa
9.	Duen Kao (August)	- Boon Khao Pradabdin	- Boon Khao Pradabdin
10.	Duen Sib (September)	- Boon Khao Sak	- Boon Khao Sak
11.	Duen Sibed (October)	- Boon Ook Pansa - Boon Lhai Rua Fai (Light-decorated boat)	- Boon Ook Pansa
12.	Duen Sib Song (November)	- Boon Kathin - Relics of Lord Buddha Virtue	- Boon Kathin

We can see that the 12-month traditional virtue of those who believe in Buddhism in Lao and in Thai. Issan has almost the same characteristics. It showed the close relationship of people living along both sides of the Mekong River before the river-side land was separated for political reasons.

The above ceremony performing is very popular in various districts both in Lao and in Issan of Thailand. Even same traditional performing in some districts might already cease. Some districts may have more traditions and the traditions may be different among those districts depending significantly on the popularity and belief of people in each district.

However, the traditional virtues which almost got popularity and are widely performed hardly changing in Lao and Issan is the traditional virtue item no. 4,5,8,9,10,11,12. Mentioning only the tradition virtue in Issan during the tourist season to promote the tourist industry for instance Boon Hae Tien Khao Pansa of Ubonratchathani, Boon Lai Rua Fai of Nakhornpanom. etc. This is one reason which has made Heetsipsong Tradition change.

Conclusion

Buddhism has a lot of influence on the behaviour and feelings of the Thai & Lao races. Buddhism is the principle of mind, belief and faith both personally and publicly. And in the opinion of the Thai-Lao Race, Buddhism is the real religion of their belief. But in daily life practice, Hindu or belief in angels and ghosts is also mixed together, showing the folk Buddhism belief. As Buddhism is the important mind-binding object ; therefore whenever moving and setting up a new village anywhere, there will be also the construction of a temple, a temple with a monk or a ceremony with preaching principle. The place for religious ceremony or temple is constructed by people mutually giving donations with faith.

Owing to Lao politics and administration, religion preaching must coincide with the policy of LPRP under the inspection of LFNC. Since Lao just changed

its administration in A.D. 1975 after a long period of civil war, the cooperation of people in the nation is very important. Buddhism is used to support the national establishment. So, Lao has cancelled Dhammayut and Mahanikai to keep only the Lao Songkha as unity under the administration of Lao Buddhism Committee (The Central State Council of Bonze). In the case of Thailand, Buddhism is under the administration of "Mahathera Samakom" which is the utmost organization. Therefore, Buddhism is one of three utmost institutions ie. nation, religion and monarchy. Buddhism has had its part in activities to support Thailand's administration from the beginning.

In education, Buddhism in Lao and Thailand has an important part to educate people both in religious preaching and vocational education. In Lao, there has been set up Songkha education in 3 levels, that is Primary Education, Secondary Education and University to give chances to the poor who pay attention to learning. For Thailand Songkha Education has been set up to the university level; Masters Degree at this moment and perhaps Doctorate Degree in the near future; which is considered to promote Buddhist knowledge and to give a chance to those uneducated and poor people at the same time.

Note

1. Tourism Authority of Lao PDR., Lao Heritage, (Vientian) 6-9
2. Sisaliew Sawangsuksa and other, Poomsad Lao, (Lao-Geography) (Vientian, 1989) 188-201.
3. Joe Cummings, Lao (Hawthorn Australia, 1994) 34-37
4. Saowapa Paitayawatana, Basic of Thai Culture : The way of conservation and development (Rachapat Institute, 1995) 41-46
5. Interview : Phra Khamchan, Saensukaram Temple, Luang Phabang Province, Lao PDR., 72 years old, December, 13, 1992.
6. Interview : Phra Chanpeng, Wat Mai (Mai Temple) Luang Phabang Province, Lao PDR. 60 years old, December, 13, 1992.
7. Lao PDR. Constitution (Vientian, 1991) 10.
8. Interview : Mr. Khampuey Chantasuk, Cheif of LFNC, Luang Phabang 56 years old, December, 13, 1992.
9. Sisaliew Sawangsuksa and other, Poomsad Lao, (Lao Geoghaphy) (Vientian, 1989) 193-200.
10. Interview : Mr.Chanpumma Huanglitidet, Cheif of LFNC Siboonheang Village, Laung Phabang, 53 years old, November, 17, 1992.
11. Sutipong Tuntayapisanseetti, Law of Thai Sangha Administration. 1962, (Bangkok) 138-144.
12. Interview : Phra Suwan Chantalad, Wat Laung (Laung Temple) Champassak Province, 37 years old, November, 24, 1992.
13. Sawat Kemakapasit, Thai Buddhism History, (Chiangmai University, 1974) 117-124.
14. Silay Weelawong, Heetsip Song, (Ubonratani Teacher College, 1987) 1-71, and San Saratatsananan, Heet Sip Song Klong Sip Si, (Luey Teacher College, 1987) 1-80.

**ความแตกต่าง และความข้องเกี่ยวในภูมิภาค
ของชาติพันธุ์ลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและ
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**

บทสรุป

HAYASHI YUKIO

ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต

- 0 - จุดประสงค์ของการศึกษา

รายงานฉบับนี้อธิบายพลวัตรของความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์และภูมิภาคภายนอกท่ามกลางผู้ที่พูด “ลาว” และไทย ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และ สปป.ลาว ทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง ชาวลาวบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำซึ่งแยกออกมาจากอาณาจักรล้านช้างเป็น 3 อาณาจักร เมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 18 และตกเป็นอาณานิคมในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และสร้างชาติเป็นรัฐสังคมนิยมอิสระ ซึ่งรู้จักกันในนามของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปีค.ศ. 1975 ในภาคอีสานของประเทศไทยมีหลักฐานที่เป็นตัวเลือกในการบ่งบอกภูมิภาค “อีสาน” ถูกถ่ายทอดไปสู่การรวมอำนาจที่ศูนย์กลางโดยการบริหารราชการแผ่นดินโดยจังหวัดมานานกว่าศตวรรษ ขนานไปกับการกระจายการศึกษา ขณะที่ลาวยังอยู่ในชื่อ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” แสดงถึงลักษณะประจำชาติต่อกลุ่มภาษาศาสตร์ทุกกลุ่ม ในแง่นี้ การบ่งบอกชาติพันธุ์ได้หายไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่แตกต่างทางประวัติศาสตร์ สังคมในอาณาจักรทางการเมืองที่แยกออกมา อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยความเป็นอยู่ของ “ความเป็นลาว” ซึ่งกำหนดอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ยังคงปรากฏอยู่ในความทรงจำ และกิจกรรมของผู้คนของทั้งสองภูมิภาค ดังนั้นรายงานฉบับนี้ได้มุ่งเสนอคำจำกัดความของ “ลาว” ตามความคิดของเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่คนลาว สะท้อนถึงรูปแบบของลักษณะทางชีวภาพของผู้อื่น เพื่อที่จะทำให้เห็นกระบวนการการแยกแยะความแตกต่าง และการบ่งถึงความเกี่ยวข้องของลาว ภายใต้โครงสร้างของชาติรัฐ

- 1 - ลาวและอีสาน

ในประเทศไทย คนไทย - ลาว (อีสาน) ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยเหมือนพวกชาวเขาในแง่ของประชากร และไม่ใช่ชนหมู่มากในแง่ของผู้นำทางสังคมการเมือง ในทางตรงกันข้าม คนลาวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นคนหมู่มากทั้ง 2 แ่ง เนื่องจากมุ่งสู่วัฒนธรรมสังคม ในแต่ละประเทศค่อนข้างแตกต่างกัน คนไทย - ลาว ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในดินแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือแห่งเดียว เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจมากที่คนลาวอาศัยอยู่กับกลุ่มชนที่มีความแตกต่างในชาติ ถึงแม้ว่า ส่วนใหญ่แล้ว พวกเขาจะอาศัยอยู่ในที่ราบก็ตาม ลาว หรือลาวลุ่ม (แปลตามตัวอักษร คือ ชาวลาวที่อาศัยในพื้นที่ต่ำ) ทุกวันนี้ถูกตั้งชื่อว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนใหญ่พวกเขามีอำนาจทางการเมือง ยิ่งไปกว่านั้น ชาวไทย - ลาว ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มองว่า ชาวลาวปัจจุบัน คือ ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ใน

ประเทศที่มีความยากจนทางเศรษฐกิจ ขณะที่ผู้สูงอายุยังคงมองตัวเองเหมือนเป็นพี่น้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกอีสานรุ่นใหม่ มักปฏิเสธที่จะถูกเรียกว่า ลาว ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าเคยบอกว่า ข้าพเจ้าพูดภาษาลาว (ในปี ค.ศ. 1981) แต่ข้าพเจ้ายังได้รับการบอกเล่าบอกต่อมาอีกว่า (ปี ค.ศ. 1995) ในปัจจุบันไม่มีคนลาวในหมู่บ้านนี้แล้ว ในเวลาเดียวกัน ข้าราชการลาวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเห็นความแตกต่างระหว่างคนลาว และคนไทย - ลาว ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย แต่เราสามารถเข้าใจได้ว่า ทศนคตินี้ คือ คำกล่าวทางการเมืองมากกว่าคำพูดและความรู้สึกประจำวัน ในทางตรงกันข้าม ชาวไร่ชาวนาลาวในชนบทไม่แสดงความสนใจในการปกป้องการแสดงออกทางความรู้สึก ของลักษณะการตั้งถิ่นฐานคนละแห่ง

- 2 - ความเป็นลาว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย คนเชื้อชาติไทย - ลาว และคนที่ไม่ใช่คนลาวไม่ยอมแยกออกจากกันและกัน ตลอดประวัติศาสตร์ของพวกเขา คนไทย - ลาว พบกับคนที่ไม่ใช่ลาว ระหว่างทางการอพยพย้ายถิ่น ในการขยายดินแดน ภาษาไทย - ลาว ใช้เพื่อกำหนดตำแหน่งของสถานะท่ามกลางกลุ่มคนและตัวบุคคล ชาวไร่ชาวนาไทย - ลาว เห็นและคิดถึงภาพพจน์ของเขาจากกลุ่มอื่น ๆ ตามเนื้อหาของข้อความนี้ ตัวอย่างเช่น คนสวย (กุย) ซึ่งมีความหมายว่า คนเถื่อน ถูกมองว่าเป็นประชาชนที่ล้าหลังในดินแดนแถบนี้ คนเขมรเป็นคนที่มีความรู้ทางไสยศาสตร์มาก ผู้ที่มีความเป็นมิตรมากกว่า หญิงสาวชาวผู้ไททั่วไปจะสวย ทั้ง ๆ ที่การแต่งงานสำหรับพวกเขาถูกคิดว่าเป็นการยาก เพราะว่าข้อห้ามมากมาย พวกกุลลา (บางที่เรียกว่า ด้อง ลู้อ์ พ่อค้าที่เดินทางท่องเที่ยวจากพม่า) ผู้ขายใจดีและกล้าหาญ คนจีนเป็นพ่อค้า และอื่น ๆ ไม่ว่าจินตนาการจะถูกคิดไปอย่างไร ลาวในขณะนี้มีบทบาท และรวมกับกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้นอย่างสนิทสนม ในทางตรงกันข้าม คนไทย - ลาว บางครั้งยังคงแสดงความเป็นปฏิกิริยาอย่างรุนแรงต่อพวกแกว (ความหมายเชิงดูแคลนสำหรับพวกเวียดนาม) และ แวก (ชาวอินเดีย) ผู้ซึ่งครอบครัวของพวกเขาอาศัยอยู่ใกล้ ๆ กัน การแต่งงานระหว่างกลุ่มสำหรับพวกเขาค่อนข้างหายาก

ท่ามกลางผู้คนทางตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่เพียงแต่ภาษา แต่ยังมีการแสดงพื้นบ้าน และเครื่องแต่งกายของหญิงที่เป็นมาตรฐานในการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มหนึ่งและอีกกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากวรรณคดีของชาวไทยภาคกลาง อาหารหลัก เช่น ข้าวเหนียว และปลาหมัก (ปลาร้า) มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ (และถูกดูถูก) ว่าเป็น “ลาว” ในสายตาของชาวสยาม ข้าวเหนียวเป็นเครื่องหมายของความล้าหลังของลาว ในทางตรงข้าม ข้าวไม่เหนียว (ข้าวเจ้า) มักถูกมองว่าเป็นข้าวสำหรับคนชั้นสูง ขณะที่ท่ามกลางผู้สูงอายุชาว Kaloeng ผู้ซึ่งเพาะปลูกและกินข้าวอย่างหลากหลายเป็นอาหารหลัก ซึ่งสามารถเพาะปลูกได้เฉพาะในที่ลุ่มเท่านั้น

ลักษณะเฉพาะตนที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ รอบตัว คนลาวที่แข็ง “ความเป็นลาว” หรือกลุ่มความผูกพันอื่น ๆ โดยอธิบายอย่างละเอียดต่อเพื่อนบ้านผู้ซึ่งไม่ใช่ลาวหรือไม่ใช่กลุ่มเดียวกันในภูมิภาค การปกป้องเช่นนี้ (ตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่น) เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ สิ่งที่

สำคัญที่นี้คือ ตัวบ่งชี้ทุกตัวที่ถูกกล่าวข้างต้นไม่ใช่มาตรฐานสำคัญสำหรับคนที่ไม่ใช่คนลาว เมื่อให้คำจำกัดความของคนลาวในภูมิภาค

- 3 - ลาวในสายตาของคนที่ไม่ใช่ลาว

คนที่ไม่ใช่ลาว ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยในภูมิภาค มองลาวในทางแตกต่างออกไป เนื่องจากที่ได้มาจาก ส่วย (ญะ), เขมร, Kaloeng, Nyo และ Yoi แสดงให้เห็นดังต่อไปนี้ สำหรับคนที่ไม่ใช่ลาวภาษาที่พูดไม่ใช่สิ่งบ่งชี้ที่สำคัญในการให้คำจำกัดความของกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะคนที่ไม่ใช่ลาวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ชายสามารถพูดได้หลายภาษา นอกจากนี้ พฤติกรรมที่แตกต่าง เช่น กระบวนการตั้งรกราก, การเดินทางร่อนเร่ และการจากไป เพื่อค้นหาที่นาซึ่งดีกว่า, การซื้อที่ดินเพื่อขายให้แก่ผู้ที่มาอยู่ทีหลัง, การแลกเปลี่ยนสินค้า กลุ่มผู้ไม่ใช่คนลาวทั้งหมดนี้สร้างความประทับใจแก่ผู้ที่ไม่ใช่ลาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ที่มีคุณสมบัติ ซึ่งอธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมท่ามกลางพวกเขา นั่นคือ ทั้ง ๆ ที่เนื้อความมีแนวโน้มแสดงถึงความเป็นลาว ทศนคติที่ถูกคิดไว้ของลาวในสิ่งแวดล้อมธรรมดากลายเป็นตัวบ่งชี้ทางวัฒนธรรมเพื่ออ้างถึงผู้คนที่มีความเหมือนชนเผ่าเร่ร่อน ครึ่งชาวไร่ชาวนาครึ่งพ่อค้า ท่ามกลางคนที่ไม่ใช่ลาว

ความคิดเห็นของคนที่ไม่ใช่ลาวมีผลกระทบในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ในภูมิภาค ตามข้อมูลของข้าพเจ้าที่เกี่ยวกับความหลากหลาย ชาวที่ถูกปลูกโดยคนในหมู่บ้านมากกว่า 50 ปี ไม่ว่าจะเป็นคนลาวหรือไม่ พวกเขามีความสนใจอย่างมาก ในความหลากหลายของข้าวซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวได้แม้ในปีที่แล้ง พวกนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวเหนียวที่โตเร็ว และปลูกได้ในที่ดอน ความสำคัญของการโตเร็วยิ่งเด่นชัด พวกเขายังได้รับความแตกต่างบางอย่างจากกลุ่มชาติพันธุ์ในการต่อรองกันบ่อย ๆ พวกเขมร ได้รับพันธุ์ข้าวเหนียวมาจากลาว คนบางพวกในหมู่บ้านพวกลาวได้รับข้าวเหนียว และข้าวเจ้าจากพวกผู้ไท และพวกกลา พวกกลา พวกผู้ไทให้ความหลากหลายต่อพวก Nyo และอื่น ๆ ข้าวเจ้าบางชนิดซึ่งปลูกในที่ดอน ถูกนำสู่พวกเขมร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนชนเผ่าเร่ร่อน ซึ่งประสบความสำเร็จในการอพยพไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 4 - บทสรุป

"การทำให้ได้มาตรฐาน" ของสังคม ได้เกิดสิ่งเปรียบเทียบขึ้นเรื่อย ๆ ในการขยายตัวของตลาดเศรษฐกิจของโลก ยิ่งไปกว่านั้น พัฒนาการท่องเที่ยวโดยส่วนกลางของชาติ ตามแนวแม่น้ำโขง ทั้งเมื่อเร็ว ๆ นี้ การเร่งการลงทุนในลักษณะทางวัฒนธรรม - ภูมิภาคในแนวทางแตกต่างกัน รูปแบบการค้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ท่ามกลางคนกลุ่มน้อย ยังคงถูกแสดงโดยลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมของพวกเขา การไม่มีอะไรทำในปรากฏการณ์เช่นนี้ การแสดงความเป็นลาว คือ การแสดงออกของวิถีการใช้ที่หลากหลายของพวกเขาในการแยกแยะความแตกต่างของตนเองจากคนอื่น ในแง่ของเศรษฐศาสตร์สังคม และความเหนือกว่าของวัฒนธรรมการเมือง ของคนที่ไม่ใช่ลาวถูกวางรากฐานในการแบ่งปันความทรงจำ และความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้คนใน

ภูมิภาคโดยเฉพาะ ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถให้เหตุผลได้ในแง่ของสภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ในแง่นี้ความสำคัญของวัฒนธรรมลาวในตำแหน่งที่มองไม่เห็นแต่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ประชาชนทางตะวันออกเฉียงเหนือทุกคนได้แบ่งปันลักษณะเฉพาะทางภูมิภาคที่เหมือนกับการเป็นอีสาน รูปแบบการอนุรักษ์และการแสดงให้เห็นชัดของการปฏิบัติทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของพวกเขาในเนื้อหาบทนี้ในฐานะจุดยุทธศาสตร์จุดหนึ่งที่ปรับตัวเองไปสู่ระบบการเคลื่อนไหวระหว่างกันทางสังคม เหมือนการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก นั่นคือ ส่วนภายในภายนอกของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พัฒนาในรูปแบบนี้

Differentiation and Involution of Ethno-Regional Lao Identity in Northeast Thailand and Lao P.D.R.

HAYASHI Yukio

Center for Southeast Asian Studies

Kyoto University

INTRODUCTION

This paper describes the dynamics of inter-ethnic and inter-regional relations among the “Lao”, a Tai speaking people, most of whom reside in Northeast Thailand and Lao P.D.R. on either side of the Mekong River. The Lao on the left bank met with the splitting of the Lan Xang Kingdom into three Kingdoms in the 18th century and with colonization in the late 19th, and established an independent socialist state known as Lao P.D.R. in 1975. In northeast Thailand, the alternative regional identity of “*Isan*” has been propagated through the centralization of provincial administration over the past century in parallel with the spread of the educational system, while the name Lao in Lao P.D.R. formally denotes nationality to the all linguistic groups. In this sense, the Lao in terms of ethnic identity has totally disappeared as the result of undergoing different socio-historical experiences in separate political domains. However, the living expression of “Lao-ness” which is identified in the relationship with neighbors is still observed in peoples’ memories and activities in both regions. Therefore, this paper focuses on definitions of the “Lao” viewed by neighboring “non-Lao” peoples, reflecting a stereotyped way of biological characterization of others, in order to clarify the process of differentiation and involution of Lao identities in local contexts under the building of the nation-state (1).

1. “LAO” and “ISAN”

The Lao name for places and ethnic identity in the Northeast have institutionally disappeared in the face of French colonialism, established Laos in 1899, and the statistical number of Lao immigrants to the Northeast were thought to be at the maximum then. Before that period, from 1780 onward, the Lao and other non-Lao minorities in the Northeast had already been subjugated politically by the Siamese government, while the actual socio-cultural hegemony over the people of the region had long been exercised by local chiefs, mainly of the Lao. The Lao in the Northeast then had been able to move to many places and open their villages (*ban*) and political circles (*muang*) from the 18th century to 1885 without any permission from the central government.

In Thailand, Thai-Lao (*Isan*) people are not a minority like “hill tribes” in terms of population, and they are not a majority in terms of socio-political leadership. In contrast, the Lao in Lao P.D.R. are a majority in both senses. Accordingly, the socio-cultural orientation in each country is quite different. Most of the Thai-Lao are people who live in one region, the

northeastern part of the nation, while the Lao are the owner of one nation, a multi-ethnic country. It is very impressive that the Lao, although most of them reside in the plain, are living with many other language groups in one nation (2). The Lao or *Lao Lum* (literally the Lao who live in the lowland) in their daily designation in Lao P.D.R. are the majority, most of whom have political power.

Furthermore, the Thai-Lao in the Northeast see the present Lao as people who have been involved in communism in an economically poor country, while some elders still see them as their brothers. Especially among the young *Isan* generation, they often reject being called Lao. Although I had been told I should speak Lao in 1981, I also was told later (1995) that there are no Lao people today in that same village. At the same time, Lao officials in Lao P.D.R. maintained a difference between the Lao and Thai-Lao people in northeast Thailand. We can understand that this attitude is a political statement rather than everyday sentiment. Lao peasants in the countryside, on the other hand, did not show any interest in the Northeast, neither expressing feelings of identity nor separatist sentiment. (The sentiment of indifference among people of the same language group is outstanding not only in the Lao but also in other groups like *Mon-Khmer* peoples [Hayashi 1994; 1996a].)

2. "LAO-NESS" IN STEREOTYPED VIEWS

In both countries, the Lao and non-Lao minorities do not exist in isolation from one another. Throughout their history, the Thai-Lao encountered the non-Lao on their migrations (3). In Lao P.D.R., during the Indo-Chinese War, many ethnic groups were recruited into the fight against the enemies. They then contacted more numerous language groups than ever before. As a result of this poly-ethnic situation, rapid 'deculturation' between ethnic groups was observed. In the course of their expansion into the region, the Thai-Lao language was needed to designate positions of status among other groups and individuals. Through the 'Thirty-Years Struggle', along with endeavors for building the state-ideology of the Lao P.D.R., representations of ethno-cultural differences among them seem to be considerably melded into the cooperative activities of their national development.

However, both the Thai-Lao and Lao shared and stereotyped their image of other groups in this context. For instance, the *Suai* [*Kui*], Lao for savage in a sense, have long been regarded as the most "backward" people around the region. The *Khmer* are people who know a great deal of knowledge on magico-religious matters; *Phuthai* are more friendly; *Phuthai* women in general are beautiful, although marriage with them has been thought to be difficult due to their numerous taboos; the *Kula* (sometime mentioned as *Tong Su*; wandering traders from Burma) men are kind and brave; Chinese are traders, and so on. Whatever the stereotyped images, Thai-Lao and Lao now interplay and marry with the above groups. On the other hand, both sometimes still show a strong aversion to the *Kaeo* (pejorative term for Vietnamese) and *Khaek* (Indians) whose families stay nearby. Inter-marriage with them is still rare [cf. Ko 1990: 153-

Among the people of the Northeast, not only language and religion but also folk performances and women's clothing have been some of the important criteria differentiating groups from each other. Especially from the perspective of the central Thai, staple foods such as glutinous rice (*khao niao*) and fermented fish (*pla la*) are often cited to define (and to look down upon) the "Lao"(4). In the eyes of Siamese glutinous rice is a mark of the backwardness of the Lao. Conversely, non-glutinous rice (*khao cao*) is often viewed as rice for noble people [cf. Cit 1976](5), while among the *Kaloeng* elders, who cultivate and eat upland rice of the glutinous variety as their staple food, it has long been seen as a variety which can only be cultivated in lowland fields.

People identify themselves in contrast to others around them. Lao people state their "Lao-ness" or other affinity grouping (*sum*) by delineating neighbors who are not Lao or not of the same group in the region. This kind of identification (contrasting the self with others) shifts according to circumstances. What is important here is that all of the markers mentioned above are not crucial criteria for the non-Lao minorities when defining the Lao in the region.

3. "LAO" IN THE EYES OF NON-LAO PEOPLE: Another Side of Stereotyping

The non-Lao 'minorities', however, see the Lao in different ways. According to Pricha and Kanok, *Cao Bon* (*Nhya Kul*; a group of *Mon-Khmer* speaking people) in Nakhon Ratchasima observe that "The Lao, like Thai, are *mot ngam* [a kind of ant; *pheidologeton dwersus*] that seeks bananas and sugarcane. If they find some sweets somewhere they come in swarms. We did not eat it all but they ate it all" [*Mot ngam camukwai kluai ooi yu thi nai mot ngam pai thung mot (cao bon) mai dai kin mot ngam kin mot*] (Pricha et al. n.d.: 3). This view of the Lao is to a considerable degree shared with other non-Lao minorities in the Northeast as will be seen in detail below (6).

3-1: The Lao in the eyes of the *Suai* (*Kui*)

[3-1-1] MB/NK, T. NK, KA. Nam Kiang, Sisaket had been opened long before the introduction of the present administrative system of village chiefs (*phu yai ban*) in 1892. Today about twenty percent of the total population of the village is Lao according to the present village chief. Most of the *Suai* here have good paddy fields for wet rice cultivation. They eat glutinous rice like the Lao. Upland rice farming was given up due to disease and insect damage (*rok duwong*) about 25 years ago. In upland fields, other cash crops (formerly cassava [*manihot*] and presently kenaf [*Hibiscus cannabinus* L.] have replaced upland rice. In former times there was no *Suai* village wherein *Suai* cohabited with the Lao in a single village. They lived independently in their own village. In the early 1970s, Mr. P, a Lao man, came to ask about buying souse land. The villagers sold him some for 500 *baht* per *rai* [1 *rai*: equivalent to 0.16ha]. Later, he sold the land to Lao immigrants for about 5,000 *baht* per *rai*.

He, like many a land speculator, was good at making a great deal of profit. Following him, many of other Lao came later to that village to purchase land and sold to the later Lao immigrants who had sufficient money to purchase it. Since many of them want to other places when they made some money, finally only a few Lao remained in the village. Despite the constant comings and goings of Lao emigrants, the *Suai* villagers did not have any marked tension with the Lao. According to a village elder, “because of that, culturally, we could share our Buddhist temple. We have worshipped Buddha since the age of *Khom* (old Cambodian period)”.

[3-1-2] MB/KW, T. KY, A. Kantharalak, Sisaket, has a Buddhist Temple. The people there eat non-glutinous rice as their staple food. They accepted first time in the 1890s for the Lao men who married into the village. Now the original village has become a Lao village. The MB/KW today 287 households in total in 1992, included 50 households of Lao couples and 30 households of *Suai* husband and Lao wife. In a recent decade, even the Lao women, who came to help harvest maize in the village as their wage labor, married *Suai* men of the village.

[3-1-3] MB/TD, T. TD, A. Muang, Sisaket/ The village elders has recalled their youth. “We once worked as a blacksmith and went to sell ironware, not only to Yasothon and Ubon Ratchathani, but also to the north, Khon Kaen and Roi Et. We went on foot carrying a *haap* (wooden pole), at most four times a year. At no time did we prepare any foods because we rested at the Buddhist temple in each village and got some food there. We did not choose any one ethnic group. We spoke a few words to the buyer, using Lao and *Khmer* to communicate with them. The *Kula* traders often visited our village to sell clothes and earrings until the WW II, while the Lao selling rice in our village continued up to the 1960s.”

3-2: The Lao in the eyes of the *Khmer*

[3-2-1] MB/K, T. KS, A. Kantharalak, Sisaket/ Mr. I, born in 1929, tells his experience.

“We are *Khmer*. Unlike the Lao, we don’t like to leave our ancestral land just to make money. Some of our original villages were eaten by the Lao. Whatever the case, they first came to marry the *Khmer* women in our village, and later a great number of Lao families rushed in. Finally, they occupied our natal village and some of us decided to move our house compound to another place nearby. If you want to know the traditional customs of the *Khmer*, you should choose the villages opened in recent days.”

“Before WWII, the *Kula*, Lao and *Kaeo* came to our village. The *Kula* sold clothes and silver wares, and the *Kaeo* sold needles, while the Lao came to purchase our handmade torches (*kabon*). From the 1960s onwards, the *Phuthai* began to come to buy clothes from us, whereas the *Suai* came to sell their ironware such as spades, plows and knives. The *Suai* understood *Khmer* language, whereas we don’t understand their words. In former times, as we had many varieties of rice, the Lao, *Suai*, and other *Khmer* villages asked to share our stocks of rice. However, unlike the Lao,

we did not sell our surplus rice then. There was plenty of uncultivated land in the Northeast. As a matter of fact, anybody could move anywhere he wanted. However, the *Khmer* did not like to leave our land, while the Lao frequently moved to and fro, and would extend their paddy fields.”

[3-2-2] MB/DT, T. Wiang, A. Kantharalak, Sisaket/ Monk H (5 *phansa*), born in 1922:

His father was born in MB/DT. His mother, in her childhood, had followed other groups of emigrants from Cambodia. Her nationality was Cambodian. After marriage all of their children including the informant were born in MB/DT. They speak *Khmer*, but their nationality was Thai. The informant, born in 1922, can speak standard Thai fluently since he began to study it at 7-8 years of age in the primary school in the village. He sees the *Khmer* and the Lao as follows:

“When I was thirty (around 1952), some householders went back to Cambodia. They said the soil of paddy land in Cambodia is better than here. Except for them we do not have any branch villages in the Khorat. The *Khmer* here had been peasants. But they know well that the land has sand soil too much. Many varieties of upland rice were planted. When I was around 40 years old the forests near the village had completely disappeared. Villagers had turned them to paddy fields. They quit producing upland rice varieties, and the former upland fields became land for kenaf plantations.

“In former days, Lao men did not marry with the *Khmer* women. Partly because there was plenty of uncultivated land for the taking around the region, they did not then have to marry the *Khmer*. But the Lao could go anywhere they wanted as far as back I can remember. Today, they can also enter the villages of *Khmer*, *Suai* and even go to foreign countries. In my eyes they like to move to and fro (*lao chop ophayop; mi tae pai ko pai*). The *Khmer*, on the other hand, have not liked to move out since earlier days. Only to Bangkok, where they go to look for money. *Khmer* people have strong affection for their land of origin and their home (*you asai laeng diao, luk lai khon ko yu duai kan, thi asai diao kan*). Consequently, *Khmer* live in the same spot or nearby, while the Lao make their homes in many places. Anyway, I think the Lao have much ability to develop their lineage and sphere of influence.”

3-3: The Lao in the eyes of the *Kaloeng*

MB/B, A. Kutbak, Sakon Nakhon/ A village elder shares his observation.

“We are people who can only make produce, while the Lao not only make their produce but also make profits reselling our produce. They are clever and cunning. In our eyes, the *Phuthai* and Lao in Kuchinarai and Kalasin were good at moving to and fro and had the skill and knowledge in extending their territory. Our ancestors, however, often criticized like this: “Their families go out three days, and their villages move out within three months; it’s too bad (because they cannot have real home). [*sam mu yai huan, sam duan yai ban, bo di lae*] . Even today the number of villagers who go for seasonal work in Bangkok is very few (only three percent of the total population of the village in 1987).

3-4: The Lao in the eyes of the *Nyo*

MB/HS, A. Loeng Nokta, Yasothon/ The present village head suggested as follows.

“The Lao came to our village fifty years ago (during WWII). The Lao women took *Nyo* men. As the number of Lao increased, it became a Lao village. Lao men coming from other places took *Nyo* women. They all sold their land to the Lao who followed them, then they left. What they did was to sell the land and pass through our village. The *Nyo* have close contact with *Phuthai* rather than the Lao. We are brothers, and we believe in each other [*Kha Nyo kap Phuthai pen phi nong diaokan, Nyo kap Phuthai lak(kamoi) kan bodai, Tha lak kan nam sep kin khon*].

3-5: The Lao in the eyes of the *Yoi*

“Since the time of our ancestors, unlike the Lao, we have not had much interest in extending our paddy fields. Rather, we plant cash crops like tobacco and other vegetables. In former days, all of the *Phuthai* people around Sakon Nakhon were *Nai Hoi*, local traders, who traveled around the region to make money. They later became paddy growers (*cao na*). They have plenty of knowledge about rice varieties too. Around 1932-33, a *Phuthai* man came and introduced a floating type of rice (*khao cao loi*) to our village. *Nai hoi* in our eyes, then, were just like leaders (*phu khum khrong*) of society and like people who had knowledge great enough to cross borders. Today, it is not unusual for us to go to Bangkok or Songkla to get money. Moreover, we often go abroad to make some money; some villagers even go to Saudi Arabia, Singapore and Japan in recent decades.” (MB/AK, A. Aakat Amnuai, Sakon Nakhon./ A village elder)

4 TRADING ACTIVITIES AND RICE VARIETIES IN INTER-ETHNIC RELATIONS

4-1: The Lao as Half Peasants/Half Traders

Those narratives mentioned above remind us that Izikowitz had observed in the 1930s that most of the Lao in Laos opened new villages to make trading station and their taking the wives from the non-Lao [Izikowitz 1969]. This coincidence about the Lao-ness around the region may lead us the questions like what kind of skillful knowledge or activities related to trading did they have and how did they develop them. The some portion of the answers will be found in those narratives below.

MB/ST, T.Sang Tho, A. Khuang Nai, Ubon Ratchathani. A village elder recalls.

“The group of *Suai* people of MB/TD [mentioned above] in Sisaket often came to our MB/ST to sell knives, hatchets and digging sticks (*siam*) many times a year. They were blacksmiths. They came on foot and took rest in our Buddhist temple for a few days. In turn, before beginning our planting season, we went to visit them and sell things like mosquito nets to the villages of *Khmer* and *Suai* in Sisaket, Surin and Buri Ram, who can frequently speak Lao. We drove bull carts and slept in their Buddhist temples. In former days, our fathers did not go to the South but went to the North, the villages of Khon Kaen or Nong Khai. They dealt in tobacco and other stuff at that time.”

Today, a number of the original villages of the *Suai* and *Khmer* have been almost totally occupied